

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till äldrenämnden

Datum:
2024-02-04

Diarienummer:
ALN-2023-00695

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Äldrenämndens årsbokslut 2024

Förslag till beslut

Äldrenämnden beslutar

1. **att** fastställa ekonomiskt bokslut 2024 enligt ärendets bilaga 1,
2. **att** fastställa uppföljning av nämndens verksamhetsplan 2024 enligt ärendets bilaga 2,
3. **att** fastställa äldrenämndens sammanställda analys inför årsredovisning enligt ärendets bilaga 3,
4. **att** fastställa årsrapport avtals- och uppdragsuppföljningar enligt ärendets bilaga 4, samt
5. **att** överlämna handlingarna till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldrenämndens årsbokslut 2024 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt bedömning av hur nämnden uppnått de fokusmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige.

Äldrenämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i tre fokusmål samt delvis till måluppfyllelse i ett fokusmål.

Nämndens ekonomiska resultat för 2024 innebar en positiv avvikelse mot budgetramen om 77 miljoner kronor.

Beredning

Ärendet har beretts på enheten för strategiskt stöd och stabsstöd ekonomi. Underlag till bokslut har i huvudsak rapporterats från förvaltningens avdelningschefer och områdeschefer.

Föredragning

Nämndens ekonomiska bokslut 2024

Äldrenämnden hade en positiv avvikelse mot budgetramen 2024 på 77 miljoner kronor (+17 miljoner kronor 2023) vilket nästan var helt i linje med årsprognosen per augusti (84 miljoner kronor).

Bidragande till det överskottet år 2024 för nämnden var framför allt följande:

- *högre* avgiftsintäkter från brukare jämfört dels mot föregående år (18 miljoner kronor), dels jämfört med budget (14 miljoner kronor),
- *lägre* volym inom hemtjänst och särskilt boende än i budget som betingat cirka 14 miljoner kronor lägre kostnader för hemtjänst och 25 miljoner kronor lägre volym inom särskilt boende,
- reducering av kostnader för inhyrd legitimerad personal med 15 miljoner kronor (netto) jämfört med föregående år vilket var i nivå enligt beslutad Mål & budget för 2024.

Helårsuppföljning av nämndens verksamhetsplan 2024

Utifrån mål och budgets fyra fokusmål har nämnden av kommunfullmäktige tilldelats 19 uppdrag, samt ett kommungemensamt nämndmål. Utifrån de 19 uppdragen har nämnden i sin verksamhetsplan i sin tur fastställt 53 åtgärder för att genomföra uppdragen.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag och nämndens åtgärder har visat att nämnden nått måluppfyllelse i hög grad i tre av fokusmålen samt delvis nått måluppfyllelse i ett fokusmål (fokusmål 3). Uppföljningen redovisas i sin helhet i bilaga 2. En sammanställd analys ges i bilaga 3. En sammanställning och analys av årets avtals- och uppdragsuppföljningar inom nämndens ansvarsområde ges i bilaga 4.

Huvuddelen av nämndens uppdrag och åtgärder är antingen färdiga eller pågår enligt plan.

Behov finns av att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan (fokusmål 3). Klimatarbetet behöver intensifieras under kommande år, inte minst genom aktivt deltagande inom ramen för Uppsala kommuns koldioxidbudget.

Åtgärden om att minska sjukfrånvaron bland nämndens medarbetare pågår, arbetet fortsätter för att nå målet om 6 procent sjukfrånvaro.

Ökad trygghet och säkerhet inom vård och omsorg

De fall av sexuellt våld som upptäckts inom kommunens hemtjänst visar hur kriminellt agerande av ett fåtal individer riskerar leda till ett minskat förtroende för välfärden som helhet. Denna gång har grova sexualbrott ägt rum, men välfärden är även en måltavla för annan grov organiserad brottslighet.

Behov har därför funnits att genomföra en bredare kraftsamling för att ytterligare på ett flertal områden stärka insatserna för ökad trygghet inom vården och omsorgen. Det handlar inte minst om att utveckla och systematisera redan befintligt arbete och insatser för att stärka genomslagskraften. Arbetet påbörjades under 2024 och intensifieras under 2025, inom ramen för uppdrag 8 i nämndens mål och budget *Skärpa de trygghetsskapande åtgärderna inom hemtjänsten och inom övrig vård och omsorg*.

Intensifiering av pågående åtgärder, samt nya åtgärder inom ramen för kraftsamlingen innefattar att:

- Införa förstärkta bakgrundskontroller och kontroll i belastningsregister vid anställning i vård- och omsorgsförvaltningen.
- Förstärka stöd till chefer vid rekrytering.
- Införa kunskapshöjande utbildning riktad till de anställda i linje med de åtgärder som kommunstyrelsen beslutat om inom ramen för handlingsplan mot välfärdsbrott.
- Utveckla av synpunktshanteringen för att göra det enklare att lämna synpunkter och möjliggöra snabbare återkoppling till synpunktslämnaren.
- Genomföra av en översyn av hur uppföljningar och stickprovskontroller kan systematiseras.
- Införa av trygghetsskapande teknik som ger brukarna möjlighet att se vem som kommer för att utföra insatser, vilken insats som utförs och när den ges.
- Intensifiera av arbetet med chefsförtätning för att nå målet om 30 medarbetare per chef inom samtliga av nämndens verksamheter.
- Minska andelen visstidsanställda, fler tillsvidareanställda ska leda till ökad kontinuitet.
- Intensifiera av det breddinförande arbetet med att ersätta den tidigare så kallade minutstyrningen med att hemtjänsten i stället ska jobba i mindre personalgrupper närmare den äldre.
- Utöka av våldsbudens utbildning till att inkludera fler aspekter av äldre personers särskilda utsatthet.
- Fortsätta prioritera de språkutvecklande insatserna för att öka tryggheten och säkerheten för brukarna inom nämndens verksamheter.
- Genomföra översyn av äldreombudsmannens instruktion och förstärkning av äldreombudsmannens roll som trygghetsskapande funktion för kommunens äldre.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 4 februari 2025
- Bilaga 1, Ekonomiskt bokslut 2024
- Bilaga 2, Verksamhetsplan och budget 2024–2026 – Årsbokslut 2024
- Bilaga 3, Äldrenämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning
- Bilaga 4, Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljningar 2024

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2025-01-31

Nämndbehandlas
2025-02-13

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen
Ida Sverkersson-Skogman
Annika Stenman-Eriksson

Ekonomiskt bokslut 2024

Tabell 1. Resultat 2024 jämfört med föregående år och mot årsprognos

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Årets resultat 2024	Årets resultat 2023	Helårsprognos resultat 202408
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 372	77	17	84
varav öppna insatser	60	-10	-6	-11
varav insatser enligt SoL och HSL	2 311	87	22	94
Nämnden totalt	2 374	77	17	84

Nämndens analys – sammanfattning

Äldrenämnden hade en positiv avvikelse mot budget 2024 på 77 miljoner kronor (+17 miljoner kronor 2023) vilket nästan var helt i linje med årsprognosen per augusti (84 miljoner kronor).

Bidragande till det överskottet år 2024 för nämnden var framför allt följande:

- *högre* avgiftsintäkter från brukare jämfört dels mot föregående år (18 miljoner kronor), dels jämfört med budget (14 miljoner kronor),
- *lägre* volym inom hemtjänst och särskilt boende än i budget som betingat cirka 14 miljoner kronor lägre kostnader för hemtjänst och 25 miljoner kronor lägre volym inom särskilt boende,
- reducering av kostnader för inhyrd legitimerad personal med 15 miljoner kronor (netto) jämfört med föregående år vilket var i nivå enligt beslutad Mål & budget för 2024.

Resultat per verksamhet

I tabell 2 framgår resultatet per verksamhet.

Tabell 2. Resultat jan – dec 2024 per verksamhet jämfört med årsprognos och föregående år

ÄLDRENÄMNDEN				
	Kommunbidrag	Bokslut	Helårsprognos	Bokslut
Belopp i miljoner kronor	2024	2024	202408	2023
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Ordinärt boende	902	16	21	3
Särskilt boende	1 409	70	73	19
Öppna insatser	60	-10	-11	-6
Nämnden totalt	2 374	77	84	17

Nämndens största verksamhetsområde, särskilt boende, hade 70 miljoner lägre nettokostnad än budgetramen för denna verksamhet. Främsta orsaken till detta överskott är dels lägre volymutveckling än förväntat, dels högre avgiftsintäkter från brukare än förväntat. Trots att volymutvecklingen varit lägre än förväntat så har avgiftsintäkterna varit högre än förväntat vilket sannolikt beror på att betalningsförmågan varit högre än tidigare år.

Utöver ovan förklaringar till överskottet inom särskilt boende kan nämnas en ökad bemannings- och schemaoptimering inom egen regi för särskilt boende som resulterat i ett resultat på + 9 miljoner kronor för 2024 (tätort) och även inom särskilt boende överlag har man lyckats reducera kostnaderna.

Verksamheten ordinärt boende hade en positiv avvikelse mot budgetramen med 16 miljoner kronor för 2024 för en verksamhet som omfattar cirka 900 miljoner kronor totalt. Bidragande till överskottet inom ordinärt boende var lägre volymer inom hemtjänsten än förväntat (budgeterat) och även högre avgiftsintäkter än föregående år och än i budget.

Öppna insatser hade en negativ avvikelse mot budgetramen om 10 miljoner kronor. För 2025 har 10 miljoner kronor av budgetramen för särskilt boende flyttats till öppna insatser då denna verksamhet förväntas ha en högre kostnadsnivå netto och samtidigt också haft ett materiellt underskott under senaste åren.

Resultatutveckling 2022 – 2024

Tabell 3. Resultaträkning för äldrenämnden, exklusive egen nämnd, 2022–2024

Äldrenämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2024	Budget 2024	Resultat 2023	Resultat 2022
Försäljningsintäkter	181	179	175	156
Taxor och avgifter	209	195	191	167
Hyror och arrenden	78	77	75	72
Bidrag	184	177	189	204
Verksamhetens intäkter	652	628	630	600
Köp av huvudverksamhet	-859	-907	-815	-743
Kostnader för arbetskraft	-1 443	-1 410	-1 385	-1 276
Inhyrd personal	-61	-56	-107	-111
Lämnade bidrag	-24	-15	-33	-11
Lokalkostnader	-244	-244	-227	-211
Material	-120	-110	-121	-110
Övriga kostnader	-103	-166	-107	-97
Gemensamma fördelade kostnader	-150	-150	-140	-133
Verksamhetens kostnader	-3 005	-3 058	-2 935	-2 692
Avskrivningar	-7	-6	-7	-7
Verksamhetens nettokostnader	-2 360	-2 437	-2 313	-2 099
Generella statsbidrag	64	64	100	55
Kommunbidrag	2 374	2 374	2 231	2 035
Resultat	77	0	17	-9

På intäktssidan var det framför allt avgiftsintäkterna som var högre än budget och jämfört med 2023 (se även under tabell 2 ovan). Trenden är också materiellt högre avgiftsintäkter årsvis trots, som nämnts för 2024, en lägre volym än förväntat.

Volymutvecklingen för nämndens alla insatser och verksamheter avseende extern regi, som återspeglas i kostnadsposten ”Köp av huvudverksamhet,” var 48 miljoner kronor lägre än budget. Volymerna inom såväl hemtjänst som särskilt boende har varit lägre än budgeterat (se vidare avsnitt 1.2 Volymutveckling nedan).

Kostnaderna för arbetskraft var högre än budget och det beror främst på att hemtjänsten har haft utmaningar att reducera personalkostnader till de lägre volymerna.

Kostnaderna för material var 10 miljoner högre än i budget men i samma nivå som föregående år. Detta kan till stor del förklaras av att det utifrån ett större prognosticerat och upparbetat överskott under hösten 2024 tidigarelades vissa inköp utifrån behov som bedömdes finnas även för 2025. Om inte detta gjorts hade avvikelsen mot budget för materialkostnader varit mindre.

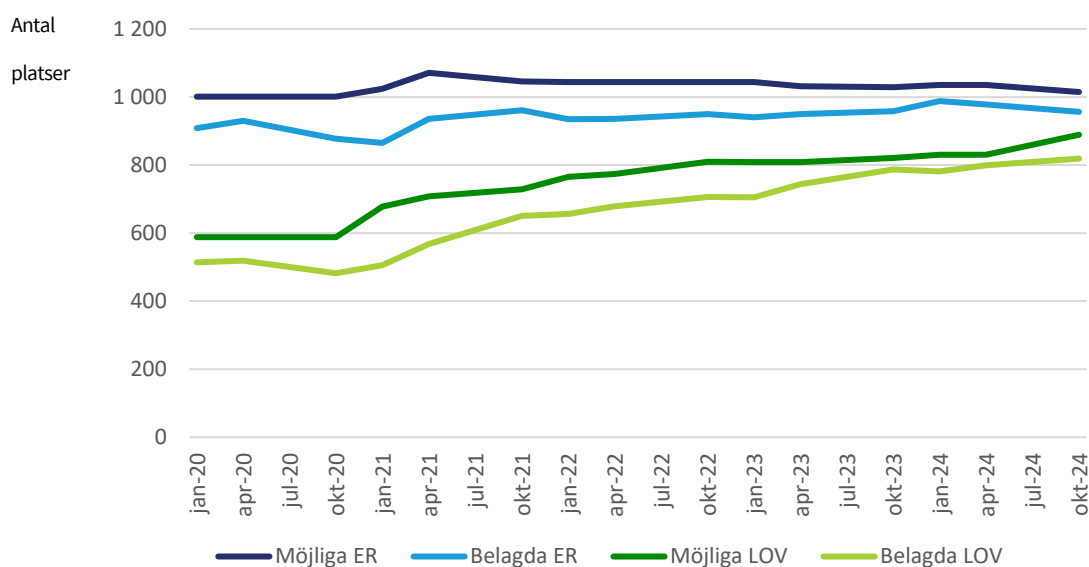
Volymutveckling

Nedan visas kostnadsutvecklingen och volymutveckling 2020 till 2024 för nämndens två största verksamhetsområden, särskilt boende och hemtjänst.

Särskilt boende

Nedan visas beläggningsgraden för särskilt boende 2020–2024.

Diagram 1. Beläggningsgrad, särskilt boende egen regi (ER) samt extern regi (LOV) 2020–2024

Totalt tillgängliga (möjliga) platser inom särskilt boende ökade från 2020 till slutet av 2024 med 315 platser. Antal platser belagda av totalt antal tillgängliga platser (beläggningsgraden) har i genomsnitt under 2024 varit cirka 94 procent (egen och extern regi).

Inom extern regi öppnade ett nytt boende under 2024 som inte har belagts i full utsträckning, vilket gör att beläggningsgraden sjönk i slutet av året. I budget antogs att det nyöppnade boendet skulle ha fyllts upp i slutet av året.

Hemtjänst

Nedan visas antal utförda hemtjänsttimmar i snitt per dag 2020 – 2024.

Diagram 2. Antal timmar hemtjänst, snitt per dag per år 2020–2024

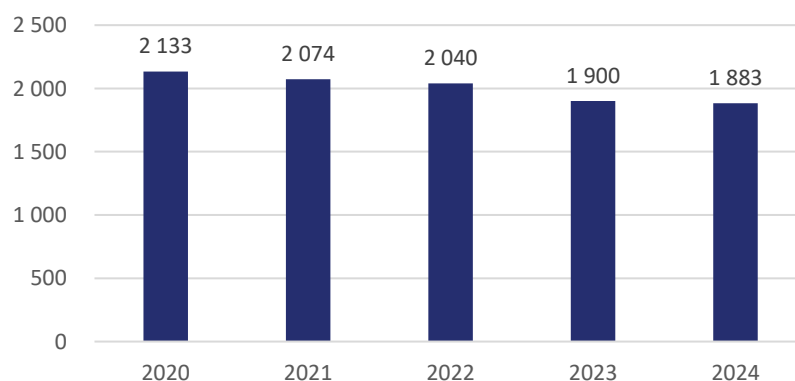

Diagram 2 visar att antalet utförda hemtjänsttimmar i snitt per dag var färre 2024 än 2020. Det beror bland annat på att antal brukare idag är färre än innan pandemin samt att fler brukare med stora hemtjänstbeslut har flyttat till särskilt boende.

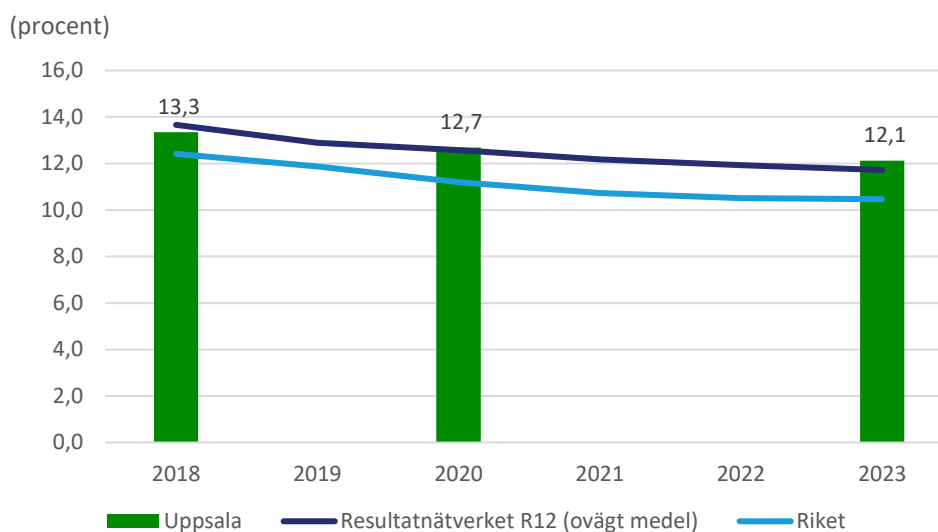
Hemsjukvården är kostnadsmässigt en mindre verksamhet än hemtjänst, men där har behoven i stället ökat under de senaste åren. Jämfört mot 2022 var det i snitt 13 procent fler patienter per månad i slutet av 2024. Socialstyrelsen konstaterar att förutom antalet patienter så ses en ökning av det medicinska vårdbehovet hos patienterna, då svårare och fler hälso- och sjukvårdsinsatser ska utföras i hemmet.

Volymutveckling totalt Uppsala och andra kommuner

Jämfört mot 2023 har volymerna inom hemtjänst legat på en stabil nivå, och inom särskilt boende ökat något men inte i samma utsträckning som förväntat. Även om antalet individer i gruppen 80 år och äldre blir allt fler så har behovet av vård och omsorg än så länge inte ökat i samma utsträckning.

I diagrammet nedan jämförs Uppsala mot andra kommuner och visar att andelen personer över 80 år som antingen bor i särskilt boende eller har hemtjänst var färre 2023 än 2018 med drygt en procentenhet.

Diagram 3. Andel invånare 80+ i särskilt boende eller hemtjänst

Resultatförstärkande åtgärder

Tabell 4 visar de större resultatförstärkande åtgärder som fanns med i budget 2024.

Tabell 4. Resultatförstärkande åtgärder 2024

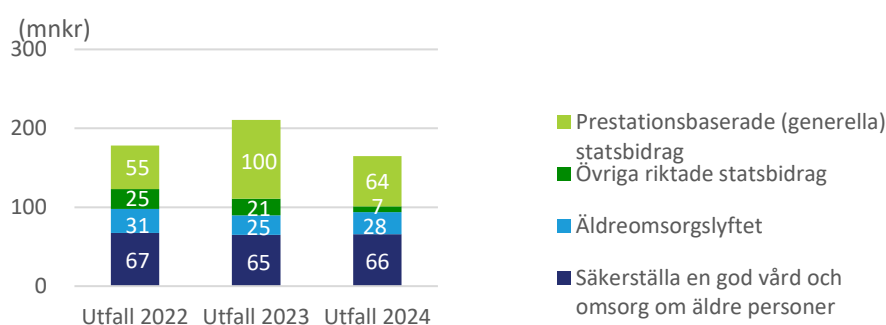
Resultatförstärkande åtgärder			
Belopp i miljoner kronor	2024	2023	Förändring 2024
Kostnad för övertid	-9	-12	3
Sjuklönekostnader	-35	-35	0
Kostnad inhyrd leg personal	-60	-103	43
Avgiftsintäkter	209	191	18
Totalsumma			64

Kostnaden för övertid minskade med 3 miljoner kronor 2024 jämfört med 2023. Sjuklönekostnaderna ligger kvar på samma nivå som året innan och motsvarar 4,2 procent (korttidsfrånvaro).

Brutto har kostnaderna för inhyrd legitimerad personal reducerats med 43 miljoner kronor samtidigt som kostnaderna för nyanställning av egenanställd personal ökat med 28 miljoner kronor vilket ger en nettoeffekt av reducerad kostnad om 15 miljoner kronor.

Statsbidrag

Diagram 4. Äldrenämndens statsbidrag 2022 - 2024

Under 2024 erhöll nämnden 178 miljoner, vilket var 32 miljoner lägre än året innan.

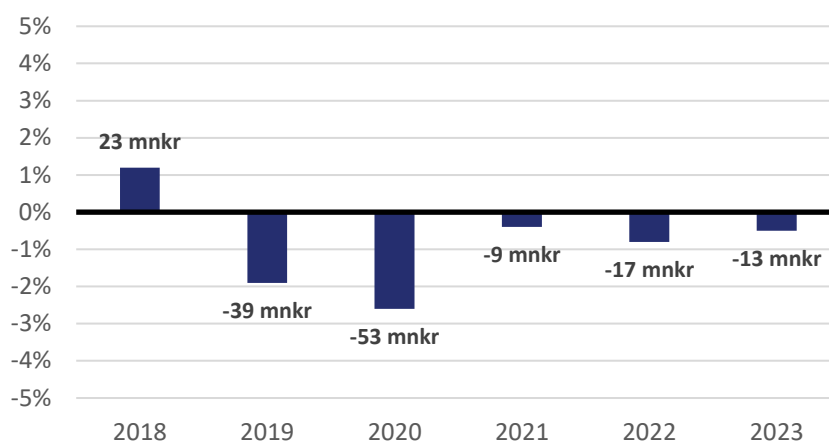
Statsbidraget *Säkerställa en god vård och omsorg om äldre personer* uppgick till 66 miljoner kronor och har bland annat fortsatt finansiera nämndens arbete med inga delade turer inom särskilt boende (egen regi), fortsatta arbetet med minskning av timanställningar samt chefsförtätning utifrån kommunens riktmärke om maximalt 30 medarbetare per chef.

Äldreomsorgslyftet har finansierat utbildningar till vårdbiträde eller undersköterska för medarbetare inom både egen och extern regi.

Nämndens privata leverantörer har utifrån ovan statsbidrag fått del av 16 miljoner kronor 2024. Bland annat har dessa medel gått till utbildningar, effektivare arbetsätt samt krisberedskap.

Kostnadsnivå över tid för Uppsala och avvikelse mot riket

Diagram 5 nedan visar utvecklingen av den så kallade nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala fram till 2023 (uppgifter för 2024 finns ännu ej tillgängliga). Nettokostnadsavvikelsen är, något förenklat, skillnaden mellan kostnaden i genomsnitt för landet samtliga kommuner (referenskostnad) och Uppsalas egen kostnadsnivå (nettokostnad).

Diagram 5. Nettokostnadsavvikelsen för äldreomsorgen i Uppsala kommun 2018 - 2023

Uppsala har gått från en positiv nettokostnadsavvikelse 2018 på drygt 1 procent till en negativ nettokostnadsavvikelse. Detta innebär att Uppsala 2018 hade en *högre* kostnad inom äldreomsorgen än rikets genomsnittliga kostnad (23 miljoner kronor högre) medan motsvarande avvikelse år 2023 innebar en *lägre* kostnad med 13 miljoner kronor (-0,5 procent) än rikets genomsnitt. Senast kända uppgifter som finns beräknade från är från 2023.

Investeringar

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Helårsprognos
				202408
Investeringar	21	21	7	21

Total investeringsram 2024 för äldrenämnden var 21 miljoner kronor. Investeringsramen har nyttjats fullt ut.

Investeringarna fördelades enligt nedan:

- Trygghetslarm till trygghetsjouren 7 miljoner kronor,
- Möbler och övriga inventarier: 8 miljoner kronor,
- Brandförebyggande åtgärder 2 miljoner kronor,
- Markiser: 4 miljoner kronor.

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Äldrenämnden

Dokumentansvarig:
Daniel Karlsson, Hans Byström

Datum:
2025-xx-xx

Diarienummer:
ALN-2023-00695

Verksamhetsplan och budget 2024–2026

Helårsuppföljning 2024

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Helårsuppföljning 2024	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag.....	3
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	4
Fokusmål 1 Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	4
Fokusmål 2 Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	7
Fokusmål 3 Uppsala ska leda klimatomställningen	8
Fokusmål 4 Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	9
Uppföljning av äldrenämndens åtgärder	11
Rapportering av KF-/KS-beslut.....	30

Helårsuppföljning 2024

Utifrån Mål och budget 2024–2026 arbetar äldrenämnden i 19 uppdrag, ett kommungemensamt nämndmål, samt 53 åtgärder.

I första avsnittet redovisar nämnden status för kommunfullmäktiges fokusmål och tilldelade uppdrag samt nämndmål, i det andra redovisas status på de åtgärder som nämnden beslutat om inom de tilldelade uppdragen. Slutligen redovisas rapportering av tillkommande KS-beslut.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

För varje fokusmål redovisas status och prognos för de uppdrag som hör till målet.

Uppdragets status redovisas med en färg. Färgerna har följande betydelse:

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Rött	Uppdraget genomförs inte

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1

Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens åtgärder bedöms i hög grad svara mot utmaningarna att värna välfärden i kommunen och leverera en god och säker vård och omsorg, på såväl kort som lång sikt. Särskilt viktiga fokusområden där omfattande utvecklingsarbete pågår finns inom innovationer och digitalisering, kompetensförsörjning och omställning mot en effektiv och nära vård.

Arbete har genomförts för att stärka kompetens, kompetensförsörjning och säkerställa ett hållbart arbetsliv inom nämndens verksamheter. Modell för differentierade arbetsroller för att utbildad personal ska kunna fokusera på omsorgsnära insatser är införd och implementering påbörjad. Avveckling av minutstyrning och införande av ramtid inom nämndens egen regi pågår. Ett intensivt arbete pågår för att minska sjukfrånvaron bland nämndens medarbetare, där målet om max 6 % sjukfrånvaro ännu ej är uppnått.

Fortsatt fokus har varit att säkerställa språkkunskaper i svenska bland nämndens medarbetare. En positiv utveckling kan ses gällande behovet av inhyrd legitimerad personal, där behovet minskat kraftigt jämfört med föregående år.

Ett flertal åtgärder inom i synnerhet nämndens myndighet och egen regi har genomförts och pågår för att effektivisera administrationen och frigöra tid och resurser till kärnverksamheten.

Uppdrag	Status
1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.	
<p>Kommentar:</p> <p>Ett flertal konkreta insatser, inte minst inom nämndens egen regi, har genomförts och pågår med syftet att effektivisera administrationen och minska den administrativa arbetsbördan. Samtliga insatser bidrar till att optimera arbetssätt, minska tidskrävande manuella processer och säkerställa att resurserna fokuseras på kärnverksamheterna.</p> <p>Avdelningar har slagits samman och roller har kartlagts och renodlats för att frigöra resurser och öka samordningen. Kontaktmöjligheterna för brukare och anhöriga gentemot egen regins hemtjänst har förbättrats och förenklats genom introduktion av en väg in. Nya roller som samordningssjuksköterskor, farmaceuter och centraliserad vikarieförmedling har minskat administrativt arbete och stärker verksamhetens kvalitet. Differentierade arbetsroller och robusta bemanningsmodeller har testats inom både hemtjänst och särskilt boende för att förbättra flexibiliteten och stabiliteten i schemalagningen.</p> <p>Sammanfattningsvis visar arbetet att organisatoriska förändringar prioriterats för att frigöra tid och resurser till kärnverksamheterna.</p>	
Uppdrag	Status
3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.	
<p>Kommentar: Nämnden har intensifierat arbetet med att utveckla och implementera digitala välfärdstjänster för att förbättra samhällsnyttan och effektivisera resursanvändningen. Genom införandet av ny teknik och digitala lösningar har både interna processer och tjänster effektiviserats för medarbetare och brukare.</p> <p>De centrala fokusområdena inkluderar:</p>	

- Införande av digital välfärdsteknik: Exempelvis läkemedelsautomater, e-ansökan och robohandläggning, med en tydlig strävan att minska administrativa uppgifter och säkerställa att insatser utförs korrekt.
- Strategisk användning av digital teknik: Insatser för att stärka verksamheter med ny teknik och främja "digitalt först"-principer, vilket moderniserar arbetssätt och förenklar för både medarbetare och invånare.
- Kompetenshöjning: Fokus på att öka medarbetarnas digitala mognad och integrera digital teknik i det dagliga arbetet för att säkerställa framgångsrik användning av nya lösningar.

Sammantaget syftar dessa insatser till att skapa en mer innovativ och tekniskt uppdaterad verksamhet som gynnar både personal och brukare. Genom dessa insatser har nämnden stärkt kvaliteten i sina välfärdstjänster samtidigt som resurser frigjorts för kärnverksamheten.

Uppdrag	Status
4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen	
<p>Kommentar: Flera initiativ pågår för att skapa stabil bemanning. Detta har lett till en ökning av tillsvidareanställningar inom ramen för befintliga resurser.</p> <p>Kompetensutveckling har prioriterats genom strukturerade verktyg som individuella utvecklingsplaner, kompetenstrappor och bedömningsstöd, vilket ger tydlighet i karriärvägar och stärker tryggheten i yrkesroller. En fortsatt satsning på utbildning för legitimerad personal, inklusive sjuksköterskor och fysioterapeuter, förstärker den långsiktiga kompetensbasen.</p> <p>Arbetsmetoder som syftar till att förbättra resursanvändning, såsom införandet av ramtid och stöd för specifika roller, implementeras med stöd av forskningssamarbeten för att säkerställa evidensbaserade förbättringar. Genom dessa initiativ arbetar nämnden för att göra sina verksamheter mer attraktiva och hållbara, samtidigt som man stärker arbetsgivarens konkurrenskraft på längre sikt. Samtidigt prioriteras en hälsofrämjande arbetsmiljö genom chefsförtätning och utfasning av ofrivilliga delade turer.</p> <p>Nämndens arbete för att minska beroendet av inhyrd personal har varit framgångsrikt, och följer planen för minskning.</p> <p>Samarbeten med utbildningsinstitutioner har intensifierats, vilket inkluderar stöd till studenter genom välkomsträffor och handledarutbildningar. Nya utbildningsprogram och avtal utvecklas för att möta framtida behov.</p>	
Uppdrag	Status
6. Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.	
<p>Kommentar: Verksamheterna har aktivt arbetat med att stärka språklig kompetens hos personal med behov av utveckling i svenska språket. Insatser som språkkombud, språkstödjare och språkutbildning har bidragit till arbetsplatsnära språkutveckling. Medarbetare har erbjudits språkutvecklande utbildningar, fortbildning och nätverksträffar. Digitala verktyg och språkkurser har använts även för att stötta språkinläring.</p> <p>Chefer har fått utbildning i att skapa språkutvecklande arbetsplatser, och det pågår samverkan mellan förvaltningar för att stärka språkarbetet. Pilotprojekt för språkstester och kartläggning av yrkessvenska har genomförts, med syfte att identifiera och möta individuella behov. Sammanlagt har dessa insatser bidragit till höjd språklig kompetens, förbättrad kommunikation i verksamheterna, samt en mer inkluderande arbetsmiljö.</p>	
Uppdrag	Status
8. Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser (OSN, ÄLN, KTN, IFN, SCN, UBN, AMN och PBN)	
<p>Kommentar: Arbetet med att ställa om mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser pågår på flera nivåer. Insatser har inkluderat utbildningar, workshops och pilotprojekt för att utveckla arbetssätt och stärka samverkan mellan berörda aktörer</p> <p>Seminarier och nätverksträffar har organiserats för att lyfta frågor kring den nya socialtjänstlagen, med särskilt fokus på de utökade möjligheterna att arbeta med tidiga och förebyggande insatser. Kartläggningar av databehov och indikatorer har genomförts, vilket belyst vikten av tillförlitliga data och automatiserad hantering. Arbetet med att utveckla relevanta indikatorer fortsätter under ordinarie verksamhet.</p>	

<p>Hälsoekonomiska analyser har varit ett annat centralt fokusområde, där en befintlig modell nu omarbetas för att bli mer användarvänlig.</p> <p>Samverkan med Region Uppsala och andra aktörer har intensifierats för att stärka nyttan av gemensamma insatser. Arbetet har utgjort en grund för fortsatt utveckling av förebyggande och hälsofrämjande insatser.</p>	
Uppdrag	Status
<p>9. Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen</p> <p>Kommentar: Under 2024 har flera initiativ genomförts för att säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar för att åldras på egna villkor genom att främja både social och digital inkludering, samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.</p> <p>Fokus har legat på att förbättra medarbetarnas digitala mognad och främja digital inkludering, särskilt genom arbetsätt som Funk IT på Träffpunkterna, och genom att införa digitala inköp inom hemtjänsten för att öka brukarnas delaktighet i sina inköp. Hälsosamtal i samband med installation av trygghetslarm samt anpassning av träffpunkterna för att stödja personer med begynnande kognitiv svikt har också varit centrala åtgärder.</p> <p>Personalkontinuiteten inom äldreomsorgen har förbättrats. I hemtjänsten har arbetet med att förbättra måltider för äldre varit en prioriterad åtgärd, där insatser för att skapa näringsriktiga och goda matlådor har stöttats av en måltidsutvecklare.</p>	
Uppdrag	Status
<p>10. Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när de inte nyttjas.</p> <p>Kommentar: Planering pågår hos kommunledningskontoret som är samordnande för uppdraget.</p>	
Uppdrag	Status
<p>11. Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.</p> <p>Kommentar: För att öka valdeltagandet i samband med Europaparlamentsvalet, i områden med lågt deltagande, har en arbetsgrupp bestående av medarbetare från förvaltningen, valsamordnare och kommunikatörer samarbetat för att säkerställa att personer med biståndsbedömda insatser får möjlighet att delta i valet på lika villkor. Röstmottagare har besökt boenden både i egen och privat regi och, och information har skickats ut till verksamheternas utförare. Informationsmaterial, inklusive samtalskort och enkel information, har tagits fram och spridits till brukarna, som också fått stöd att förtidsrösta.</p>	
Nämndmål	Status
<p>Nämndmål 1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv</p> <p>Kommentar: Arbetet pågår inom samtliga verksamheter med insatser som omtankessamtal, aktiv schemaläggning och individuella åtgärder. För att förbättra hanteringen och minska sjukfrånvaron har arbetet med att chefsförtäta intensifierats, och en rehabspecialist har anställts som stöd.</p>	

Fokusmål 2

Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet.

Samverkansplattform med dialogforum och utförardialoger har etablerats med utförare på både strategisk och operativ nivå. Det innebär att kontakter och dialog sker löpande och inom olika avtal och på olika nivåer hos nämndens utförare. I och med detta bedöms nämnden bidra till att förenkla för näringslivets aktörer inom nämndens verksamheter.

Under utbildningsnämndens ledning sker samverkan med berörda nämnder för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar inom vård och omsorg. Arbetsättet Unga i vården är implementerat och pågår i flera verksamheter.

Uppdrag	Status
12. Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.	
Kommentar: Löpande dialog och samverkan har skett med externa leverantörer. Regelbundna samtal hålls med utförare av vård och omsorg, och etablerade forum används för att föra dialog vid upphandlingar och revidering av förfrågningsunderlag.	
Uppdrag	Status
14. Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.	
Kommentar: Arbetet för att få fler elever att välja yrkesinriktade utbildningar har utvecklats genom ett samarbete med länets kommuner, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Region Uppsala. Deltagande i mässor och dialog med skolor har pågått kontinuerligt.	
Flera arbetsmarknadsanställningar har genomförts inom nämndens egenregiverksamheter i samverkan med berörda nämnder. Inom SÄBO erbjuds PRAO för elever i årskurs 9, och feriearbetare har anställts under sommaren.	
Arbetet med "Unga i vården" pågår, där elever från särskilt anpassade gymnasieskolor deltar både på helger och vardagar. Flera verksamheter har implementerat arbetsättet och verksamheten kommer att fortsätta under 2025.	
Uppdrag	Status
15. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.	
Kommentar: Under året har flera initiativ genomförts för att stärka samverkan och utveckla Uppsalas internationella position, särskilt i arbetet med äldre och civilsamhället.	
Dialog och samverkan med föreningar, civilsamhällesaktörer och andra samhällsaktörer har fortsatt att utvecklas, inklusive genom olika plattformar för samarbete och informationsdelning. Arbetet för att skapa en äldrevänlig kommun har fortsatt genom digitala och fysiska möten, samt evenemang som främjar samverkan mellan kommunen, föreningslivet och äldre Uppsalabor.	
En ny modell för ärendeberedning har införts för att förbättra samarbetet med intresse- och fackliga organisationer.	

Fokusmål 3

Uppsala ska leda klimatomställningen

För att bidra till en ökad takt i klimatomställningen för att minska växthusutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun arbetar verksamheterna inom olika områden. Fordonsflottan inom nämndens egna verksamheter är fossilfri och verksamheterna samnyttjar resurser. En utmaning framöver är att säkerställa att även laddning/tankning sker fossilfritt, då verksamheternas tillgång till laddinfrastruktur och tankning av biogas är begränsade. I arbetet för att utvecklas strävas det efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter.

För att öka takten i klimatomställningen har även pilotverksamheter inom nämndens egen regi identifieras, med fokus på att mäta och minska måltidssvinn.

Krav i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter finns och utförare förväntas följa den ökade takten i klimatomställningen. Dock saknas systematisk uppföljning för att säkerställa att utförarna följer kraven.

Klimatarbetet behöver intensifieras under kommande år för att klimatmålen ska kunna nås, inte minst genom aktivt deltagande inom ramen för Uppsala kommuns klimatbudget.

Uppdrag	Status
20: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050	
<p>Kommentar: Arbetet för att nå klimatmålen för Uppsala pågår genom flera initiativ och samarbeten inom äldreomsorgen.</p> <p>Årliga miljöutbildningar genomförs för att öka medvetenheten om miljöfrågor och inspirera till hållbara arbetsmetoder inom egen regins verksamheter.</p> <p>Pilotverksamheter har etablerats inom äldreomsorgen för att mäta och minska måltidssvinn, där åtgärder kommer att föreslås och mätningar fortsätter för att följa utvecklingen. Arbetet med att minska plastanvändning inom verksamheterna fortgår genom att skapa medvetenhet och erbjuda stöd och information till personal och externa utförare.</p> <p>Krav ställs på externa utförare av äldreomsorg på att följa kommunens miljö- och klimatprogram, inklusive att använda miljöbilar vid nyinköp och leasing. Nämnden fortsätter sin dialog med externa vård- och omsorgsutförare för att förtydliga kraven i upphandlingar och avtal.</p> <p>Sammanfattningsvis pågår ett medvetet arbete med hållbarhet inom olika verksamheter för att minska växthusgasutsläpp och nå målen om klimatneutralitet och klimatpositivitet i Uppsala. Arbetet behöver dock intensifieras under kommande år för att klimatmålen ska kunna nås, inte minst genom aktivt deltagande inom ramen för Uppsala kommuns klimatbudget.</p>	
Uppdrag	Status
21: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.	
<p>Kommentar: Arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat och stärka beredskapen pågår kontinuerligt inom äldreomsorgens verksamheter.</p> <p>Inom både ordinärt och särskilt boende har beredskapsombud etablerats och övningar genomförs regelbundet på både lokal och övergripande nivå. Samverkan sker både internt inom kommunen och med externa aktörer som MSB för att stärka kontinuitetshantering och säkerställa att verksamheterna är rustade för klimatrelaterade kriser.</p> <p>Dokumentation av kontinuitetshantering och tester har genomförts på flera verksamheter, och förråd samt inventarier uppdateras löpande. Stora utmaningar återstår, särskilt gällande hantering av långvariga el- och vattenavbrott.</p>	

Fokusmål 4

Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet.

Samarbete sker kontinuerligt i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för kommunens äldre. Insatser för att motverka ensamhet och social isolering pågår och utvecklats kontinuerligt. Aktiviteter pågår även inom ramen för implementering av handlingsplan för en äldrevänlig kommun. Samtidigt pågår arbetet med framtagandet av det reviderade programmet med handlingsplan. Andra exempel på prioriterade insatser inom området innefattar det suicidpreventiva arbetet samt insatser för att motverka hot och våld och missbruk.

För att bidra till ett tryggare och mer jämlikt Uppsala genomförs insatser för att motverka välfärdsbrott och stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbetet i kommunen, samt insatser inom ramen för nämnden krisberedskap.

Uppdrag	Status
26: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	
<p>Kommentar: Granskning och kontroll av utförda insatser har fortgått som planerat med fokus på korrekta utbetalningar. Detta för att förhindra välfärdsbrott som dubbelregistrering av tjänster. Samtidigt har nya metoder införts för avtalsuppföljning och misstänkta felaktigheter. Utbildning om bidragsbrott har genomförts för handläggare för att stärka kompetensen i frågan.</p> <p>Trygghetsfrågor, utifrån äldreperspektivet, bevakas även vid yttranden på detaljplaner och andra planer som kan påverka brottsligheten och säkerheten i samhället. Samverkan med polis och säkerhetsavdelning sker vid behov, och arbete med nya rapportsystem planeras för att ytterligare stärka det brottsförebyggande arbetet.</p>	
Uppdrag	Status
27. Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.	
<p>Kommentar:</p> <p>För att förebygga och bryta segregationen samt stärka den sociala sammanhållningen genomfördes ett antal aktiviteter på strategisk nivå under året. Inom ramen för partnerskapssamarbetet med RF-SISU Uppland fokuserades kompensatoriska insatser på att hantera segregationens effekter. Förvaltningen var också aktiv i områdesarbetet för Gränby och Gottsunda, där särskilda åtgärder har vidtagits för att motverka segregation. Segregationsfrågan har bevakats kontinuerligt i olika program och yttranden för att säkerställa att målgruppernas behov tas i beaktande.</p>	
Uppdrag	Status
30. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända	
<p>Kommentar: Under året har ett nära samarbete etablerats mellan utbildningsanordnare, nämndens verksamheter och Region Uppsala inför genomförandet av APL. Skolorna har ordnat handledarutbildningar och alternat ansvar för att hålla utbildningarna tillsammans med Region Uppsala.</p> <p>Arbetet med att införa rollen som servicebiträde inom hemtjänsten pågår, och flera verksamheter inom särskilt boende har redan anställt servicebiträden.</p>	
Uppdrag	Status
31: Kartlägga och utreda hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet	
<p>Kommentar: En kartläggning av de lokaler som nämnden har rådighet över har genomförts och redovisats till kommunstyrelsen, med särskilt fokus på möjligheter för samutnyttjande med andra nämnder.</p>	
Uppdrag	Status

32: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.	
<p>Kommentar: Nämnden arbetar aktivt med att förbättra och utveckla hälsofrämjande insatser för sina målgrupper. På verksamhetsnivå erbjuds brukarna olika aktiviteter för att skapa gemenskap, fysiska aktiviteter och engagemang, samt möjlighet att delta i större evenemang som främjar både sociala och fysiska aktiviteter. Genom bland annat samverkan med civilsamhället och med stöd av GIS-analys är ambitionen att nämnden ska kunna prioritera rätt och även fördela hälsofrämjande insatser på ett effektivt sätt geografiskt.</p> <p>För att säkerställa kompetens om våld i nära relation, inklusive hedersrelaterat förtryck och våld, har utbildningar och föreläsningar genomförts, och en kartläggning av verksamheternas nuläge har gjorts för att identifiera behov av vidare kompetenshöjning. Medarbetare har genomgått utbildningar inom suicidpreventivt arbete och första hjälpen för psykisk hälsa.</p> <p>Arbetet för att motverka ensamhet har inkluderat etablering av mötesbänkar, aktiviteter för ökad social inkludering, samverkan med civilsamhället och andra aktörer, samt erbjudande om hälsosamtal till alla brukare med trygghetslarm.</p>	
Uppdrag	Status
35: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft	
<p>Kommentar: Förvaltningsledningen har fått utbildning i krisberedskap. En organisation och rutiner för styrning av krisberedskap håller på att tas fram, och e-utbildningar genomförs för att stärka kompetensen inom IT-säkerhet.</p> <p>För att säkerställa en effektiv och systematisk krisberedskap har en styrgrupp samordnat utvecklingen av krisberedskapen i myndigheterna, och en krisplan samt en beredskapsplan för hela myndigheten har upprättats. Krisplanen kommer att vidareutvecklas under 2025. Organisationen har även förberett sig för driftstopp genom att upprätta rutiner för analogt arbete och prioriteringslistor.</p> <p>Inom egen regins verksamheter, både ordinärt boende och särskilda boenden, har arbete med kontinuitetshandling och driftstoppsrutiner pågått. Krisberedskapsplanerna har förfinats och uppdaterats kontinuerligt, och regelbundna krisövningar har genomförts. Ett intensivt arbete har även pågått för att höja medvetenheten om digital säkerhet, särskilt i samverkan med KKK.</p> <p>Sammanfattningsvis har ett starkt fokus på att utveckla och stärka krisberedskapen präglat året, och arbetet kommer att fortsätta under 2025 med fortsatt uppdatering av relevanta planer och beredskapsarbetet i övrigt.</p>	

Uppföljning av äldrenämndens åtgärder

Nedan beskrivs status på de åtgärder som äldrenämnden beslutat om utifrån tilldelade uppdrag i Mål och budget 2024–2026.

Åtgärdernas status redovisas på samma vis som mål och uppdrag enligt följande färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärderna går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Åtgärden genomförs inte

Uppdrag 1: <i>Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Effektivisera administrationen i nämndens verksamheter.	<p>Flera initiativ har genomförts för att minska den administrativa belastningen och optimera resurser inom verksamheten:</p> <p>Digitalisering och automatisering</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Utveckling av e-ansökan och robohandläggning för trygghetslarm förväntas driftsättas 2025, med syftet att frigöra tid för möten med brukare och förbättra samverkan. ○ Projekt för att skapa en robot för loggkontroll är pausat i väntan på uppdateringar i LifeCare-systemet. ○ Pågående utveckling av en robot för att upptäcka felaktigt registrerade insatser syftar till att minska administrativa uppgifter och förebygga välfärdsbrott. <p>Organisationsförändringar och samordning</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Avdelningarna för ordinärt och särskilt boende har slagits ihop, vilket möjliggjort effektiviseringar. ○ Administrativa roller har kartlagts och renodlats, med vissa tjänster avvecklade till följd av mer effektiva arbetsätt. ○ En väg in har introducerats inom hemtjänsten för att förenkla kontakten. <p>Centralisering och ledning</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Administrationen inom hälso- och sjukvård har samlats under en chef för att förbättra samverkan och skapa effektivare rutiner. 	

	<p>Sammanlagt bidrar dessa insatser till att minska den administrativa bördan och frigöra resurser för kärnverksamheter inom kommunen.</p>	
<p>Utveckla innovativa arbetssätt för att frigöra tid och resurser till kärnverksamheten.</p>	<p>Aktiviteter har genomförts/pågår inom nämndens egen regi och myndighet enligt nedanstående:</p> <p>Avdelning hälso- och sjukvård</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rådgivningsstöd har införts. • Införande av samordningssjuksköterskor inom särskilt boende (SÅBO) pågår. • Farmaceuter har anställts för att avlasta sjuksköterskor med läkemedelshantering och utbildning. • Läkemedelsautomater är upphandlade och planeras tas i bruk 2025. • Arbetet med automatiserad informationsöverföring fortskrider. <p>Avdelning myndighet ÄLN</p> <ul style="list-style-type: none"> • E-ansökan och robothandläggning: Utveckling av digitala medborgartjänster för trygghetslarm kopplade till LifeCare-systemet pågår. Driftstart är planerad till 2025, med förväntad effektivisering av verksamheten och ökad samverkan med utförare. • Robot för loggkontroll: Uppdrag att minska manuellt arbete i loggkontroller. Utvecklingen är pausad i väntan på uppdateringar i LifeCare, men uppdraget kvarstår. • Robot för insatsregistrering: Pågående uppdrag att utveckla en robot för att upptäcka felaktiga insatsregistreringar, vilket ska motverka välfärdsbrott och frigöra resurser. <p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> • Centraliserad vikarieförmedling underlättar rekrytering och bokning av vikarier. • Planeringsutvecklare har testats för att effektivisera processer och planering inom hemtjänsten, men tjänsten planeras att avvecklas. • Framsteg inom digitala arbetssätt, såsom digitala inköp och digital tillsyn. • Under 2024 har ramtid breddinförts inom hemtjänsten för att stärka medledarskap. • Aktivt arbete med schemaläggning för att effektivisera resursanvändning; en pilot för robust bemanning pågår. <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> • Implementering av differentierade arbetsroller har påbörjats. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Schemautvecklare arbetar för att effektivisera schemaläggning och planering inom särskilt boende. • Pilot för robust bemanning genomförs. • Arbetssätt från ordinärt boende, som schemaläggning och bemanning, planeras att införas även i särskilt boende. 	
--	---	--

Uppdrag 3: Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Öka användningen av digital välfärdsteknik i nämndens verksamheter, exempelvis genom automatisering, läkemedelsrobotar, digital tillsyn, handläggarstöd och e-tjänster.	<p>Ett flertal aktiviteter har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter/avdelningar enligt nedanstående:</p> <p>Avdelning hälso- och sjukvård</p> <p>Införande av verksamhetssystem HUL pågår, planeras slutföras i mars 2025.</p> <p>Avdelning myndighet ÄLN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samverkar med egen regi hemtjänst kring digital teknik, såsom digital tillsyn och digitala inköp, vilka är implementerade och fortlöpande utvecklas under 2025. • E-ansökan och robothandläggning: Utvecklas för trygghetslarm kopplat till LifeCare, med driftstart 2025. • Robot för loggkontroll: Uppdrag pågår men är pausat i väntan på uppdatering av LifeCare. • Robot för felaktig insatsregistrering: Pågående arbete för att motverka välfärdsbrott och minska manuell administration. <p>Uppdrag och avtal</p> <p>Arbete pågår för att säkerställa att avtal och uppdragsbeskrivningar främjar användningen av digital välfärdsteknik.</p> <p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digital tillsyn och digitala inköp används i verksamheten. • Begreppet "Digitalt först" implementeras under året. • Läkemedelsautomater är upphandlade och introduceras i januari 2025. • Fokus på att öka medarbetarnas digitala mognad. • Upphandling för nya trygghetslarm är slutförd. <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • "Digitalt först" implementeras under året. • Läkemedelsautomater introduceras i hemvården i januari 2025, med eventuell spridning till särskilt boende. • Sensorer för inkontinensartiklar testas inom en verksamhet. • Fokus på ökad digital mognad hos medarbetarna. • Upphandling för nya trygghetslarm planeras. 	
--	--	--

<i>Uppdrag 4: Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt inom kommunkoncernen</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Minska behovet av inhyrd legitimerad personal.	Arbetet med aktiviteter för att minska behovet av inhyrd legitimerad personal följer planen för minskning.	
Erbjuda trygga och konkurrenskraftiga anställningsvillkor genom att minska antalet visstidsanställningar.	Arbete med robust bemanning pågår inom egen regin. Samtliga verksamheter har i uppdrag att öka andelen tillsvidareanställda men det ska ske inom befintlig budget vilket gör att förutsättningarna är olika i olika verksamheter. Schemalaggningen har varit i fokus inom egen regin under 2024 och fortsätter vara så framgent.	
Införa kompetens- och befogenhetsstrappa för biståndshandläggare och legitimerad personal.	Kompetenstrappa för biståndshandläggare har införts kring årsskiftet 2023/2024. En uppföljning, genomförd under första halvåret 2024, visar att medarbetarna upplever den som positiv. Kompetenstrappan tydliggör förväntningar i yrkesutövandet, identifierar behov av kompetensutveckling och ökar tryggheten för biståndshandläggarna i deras roll Implementering av kompetensutveckling för sjuksköterskor pågår. Arbetet med att inkludera fysioterapeuter har påbörjats. Implementeringen för legitimerad personal fortsätter inom ramen för den ordinarie verksamheten.	
Inför differentierade arbetsroller för att utbildad personal ska kunna fokusera på omsorgsnära insatser.	Manualer, bedömningskriterier och stödmaterial är framtagna och tillgängliga för verksamheterna att använda efter behov. Flera verksamheter inom särskilt boende har stödassistenter anställda, och rollen som särskilt yrkesskicklig undersköterska är i bruk.	
Avveckla minutstyrningen och breddinföra ramtid i hemtjänsten inom nämndens egen regi.	Breddinförande av ramtid pågår inom hemtjänsten. Arbetet sker i samverkan med Handelshögskolan för att få evidens på arbetsättet. Nio av egen regins verksamheter har infört ramtid.	
Tillse att alla medarbetare har en individuell utvecklingsplan.	Kompetenstrappan, som beskriver kompetenskrav för biståndshandläggare, används för att skapa ett underlag för fortsatt kompetensutveckling. Ett bedömningsstöd har tagits fram för att chefer ska kunna bedöma medarbetares behov av kompetensutveckling och prioritera utbildningssatsningar på ett likvärdigt sätt. Alla medarbetare på myndigheten har en utvecklingsplan baserad på modellen 70-20-10. Planerna följs upp och revideras vid behov under året. För nya	

	<p>medarbetare tas en utvecklingsplan fram. Tydliga möjligheter till kompetensutveckling ökar tryggheten i arbetet och gör yrket mer attraktivt.</p> <p>Samtliga medarbetare inom nämndens regi ska ha en individuell utvecklingsplan, det har varit ett fokus under året och ett uttryckt mål i avdelningsplanerna. Bedömningen är målet är uppnått inom ordinärt boende men att ytterligare insatser behövs inom särskilt boende för att målet ska uppnås.</p>	
Verka för en stabil och ändamålsenlig grundbemanning, utan delade turer.	Inga ofrivilliga delade turer finns.	
Tillämpa riktmärket max 30 medarbetare per chef för alla verksamheter.	Arbetet pågår inom alla verksamheter, chefsförtätning sker där det är möjligt men vissa chefer har ännu något fler än 30 medarbetare.	
Utveckla möjligheterna till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och arbetsplatsförlagt lärande (APL) för att attrahera nya medarbetare.	<p>Ett nära samarbete pågår med universitet och skolor. Ny utbildning, Arbetsterapeutprogrammet, startade hösten 2024. Framtagande av ett nytt avtal för socionomstudenter pågår. VFU-samordnare har ordnat välkomsträffar för nya studenter och hållit regelbundna träffar och utbildningar för handledare.</p> <p>Verksamheterna inom ordinärt boende och särskilt boende tar emot så många studenter som möjligt. Samverkan sker med huvudhandledare för att ta vara på synpunkter och förbättringsåtgärder.</p>	

Uppdrag 6: Säkerställa tillräckliga kunskaper i det svenska språket för anställda med behov av det inom förskola, vård och omsorg.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Arbeta aktivt för språkutvecklande arbetsplatser i samverkan med berörda nämnder, exempelvis genom språkombud, utbildning för språkstödjare och handledare, för att stärka kunskaper i svenska språket.	<p>Ett flertal aktiviteter har genomförts/pågår inom nämndens egenregiverksamheter enligt nedanstående:</p> <p><i>Språkombud och språkstödjare:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Arbetet med att stärka kompetensen i svenska språket pågår. Språklärare är anställda inom SÄBO, och arbete pågår med språkstödjare och ombud i samtliga verksamheter. Gemensam halvdagsfortbildning för alla språkstödjare inom VOF genomfördes i maj. Föreläsningar hölls om bland annat hur man genomför en workshop, samt om dyslexi och andra läs- och skrivsvårigheter. Nätverksträffar och utbildningar för språkstödjarna har hållits inom avdelningarna. <p><i>Chefsutbildningar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Samtliga verksamhetschefer inom förvaltningen har ombetts att delta i Vård- och omsorgscollege utbildning "5 nycklar för en språkutvecklande arbetsplats". 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 25 verksamhetschefer deltog i föreläsning av Hebys bemanningschef om deras arbete med språk. <p><i>Lärandeforum:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Fyra avdelningar har nu språkstödjarsamordnare som träffas fyra gånger per år. • Två heldagars fortbildning genomfördes i höstas för att dela erfarenheter och vidareutbilda sig inom språkutveckling. <p><i>Lingjo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 47 deltagare har anmält sig till språkkurser i Lingjo; 29 från äldreomsorgens verksamheter och 18 från omsorgsnämndens verksamheter. <p><i>Forskning:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • En forskningsstudie genomfördes om satsningen "Prata om jobbet" inom säbo (arbetsplatslärande kring vård- och omsorgsfrågor), och resultaten presenterades för ledningsgruppen. <p><i>Språktest inom säbo:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Pilotprojekt för kompetenskartläggning i yrkessvenska på tre äldreboenden har påbörjats. • Samtliga fast anställda på dessa boenden (ca 110 personer inklusive ledningsgruppen) har språktestats under 2024. • Arbetet med att ta fram språkhöjande insatser pågår. <p><i>Samverkan med andra förvaltningar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regelbundna nätverksmöten hålls med utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och gemensam service. <p><i>Språkkrav för personal inom äldreomsorgen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 11 oktober hölls en dragning där Regeringens nya utredning om språkkrav för äldreomsorgspersonal presenterades, med inbjudan till alla verksamhetschefer och berörd personal. <p>Inkluderande arbetsplatser är ett etablerat arbetssätt inom verksamheterna. Hösten 2024 testades kompetenstester av bland annat ledningsgruppen.</p>	
--	---	--

Uppdrag 8: Åstadkomma en omställning mot en effektiv och nära vård med fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Fortsatt samverka med berörda nämnder för att tillsammans stärka kommunens del i arbetet med förebyggande och hälsofrämjande insatser och en effektiv och nära vård 2030.	<p>Intensiv hemrehabilitering (IHR) har startat och syftar till att ge äldre personer möjlighet att återfå förmågor kopplade till kroppsfunction, aktivitet och delaktighet. Målet är att främja ett självständigt liv och minska beroendet av långvariga vård- och omsorgsinsatser. Utbildning för personal har genomförts, och pilotområden har utsetts. Arbetet kommer att följas upp i samverkan med Karolinska Institutet (KI).</p> <p>Under hösten 2024 har en nätverksträff genomförts med fokus på relevanta delar av den nya socialtjänstlagen som sannolikt kommer till sommaren 2025. Med fokus på <i>Hur kan den reviderade lagen ge oss ökade förutsättningar att samverka kring tidiga insatser och individer vad gäller förebyggande och hälsofrämjande arbete?</i> Seminariet var välbesökt och diskussionerna givande.</p>	
Samverka med Region Uppsala i omställningen mot en effektiv och nära vård 2030.	<p>Utredningen om de juridiska förutsättningarna för samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala kommun kring hjälpmedel (HMC+HUL) har avrapporterats till HSVO samråd.</p> <p>Ett förslag har lagts fram till mötet i januari 2025 om att ge tjänsteledningen i uppdrag att ta fram ett underlag för hur parterna kan samverka för att stärka de gemensamma nyttorna av hjälpmedel, till nytta både för huvudmännen och för individer.</p> <p>Arbetet med "Vård i hemmet" pågår, och fokusområden för 2025 har tagits fram i samverkan. En workshop kring "Nära vård" har genomförts.</p> <p>Samverkan med Region Uppsala fortsätter under 2025 inom ramen för ordinarie verksamhet och samverkansarbete inom effektiv och nära vård.</p>	
Möjliggöra uppföljning av indikatorer som kan utgöra underlag för att följa och utveckla omställningsarbetet till en effektiv och nära vård.	Under hösten har en studie genomförts för att kartlägga behovet av indikatorer inom verksamheten. Resultatet visar på ett behov av både tillförlitliga data och automatisering av datahanteringen.	
Utreda och införa arbetssätt med intensiv hemrehabilitering.	Utbildning pågår och pilotområden för arbetet är utsedda. Under 2025 fortsätter projektet i nära samverkan mellan nämndens nya avdelning för öppna och tidiga insatser samt egenregiverksamheterna inom hemtjänst och häls- och sjukvård.	
Utveckla arbetet med hälsoekonomiska beräkningar.	Under hösten 2024 har flera workshops genomförts för att utveckla den hälsoekonomiska analysmodell som tagits fram av en konsult. Arbetet har visat att den nuvarande modellen är för komplicerad för att kunna hanteras effektivt. Detta har lett till att arbetsgruppen under Q4 ändrat angreppssätt och nu undersöker andra modeller.	

	<p>Inledningsvis ingick trygg hemgång i arbetet, men det har varit svårt att få fram relevant data. Nya områden som testas för ett hälsoekonomiskt angreppssätt är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individens hälsa i riskzon (IHR) • Risker och kostnader kopplade till bostadsanpassningens kö • Hälsosamtal för äldre • Eventuellt arbete med skola och hemmasittande barn • <p>Målet är att ha en användbar modell klar för den nya avdelningen för tidiga och förebyggande insatser under Q1 2025.</p>	
--	--	--

<i>Uppdrag 9: Säkerställa hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering samt stärka grundbemanningen inom äldreomsorgen.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Stötta äldre kommuninvånare och brukare att använda digital teknik i det dagliga livet, exempelvis genom riktade stödinsatser och introducera tillgängliga digitala tjänster.	<p>Ett flertal aktiviteter har genomförts/pågår inom egen regins verksamheter enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fokus har varit att stärka medarbetarnas digitala mognad under 2024. • Arbetet med IT för äldre (Funk IT) är ett fungerande arbetssätt på Träffpunkterna. • Hälsosamtal erbjuds i samband med installation av trygghetslarm under 2024. • Träffpunkterna anpassas för att bättre kunna stödja personer med begynnande kognitiv svikt. • Inom hemtjänsten införs digitala inköp för att öka brukarnas delaktighet och aktiva deltagande i sina inköp. 	
Införa maxtak för personalkontinuitet i hemtjänsten.	Målet är att ha en personalkontinuitet enligt KKIK:s indikator på 15. Resultatet för 2024 är 16 och har minskat under de senast två åren. Mot bakgrund av detta och utifrån att nämnden följer personalkontinuiteten kontinuerligt genom indikator bedöms åtgärden fortsatt kunna hanteras inom ramen för ordinarie verksamhet.	
Under 2024 fastställa en plan för att bryta ofrivillig ensamhet bland äldre	<p>Plan finns enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt och insatser: Samverkan pågår med interna och externa aktörer för att utveckla dessa arbetssätt och insatser. • E-utbildning ofrivillig ensamhet: I samverkan med Omtankeprojektet Helsingborg och professor Martin Gellerstedt, Institutionen för Hälsovetenskaper vid Högskolan i Skövde. • Seniorer i skolan (planering pågår, start våren 2025): Samverkan med Utbildningsförvaltningen, Folkuniversitetet Uppsala och seniorer, samt Nässjö kommun och Folkhälsan, Finland. • Workshopserie om ofrivillig ensamhet (pågår, start workshop våren 2025): 	

	<p>Samverkan med Uppsala kommun, Hållbarhetsavdelningen, Enheten för Folkhälsa och Miljö, samt föreningar och företag.</p> <ul style="list-style-type: none"> Affisch om psykisk hälsa (planering pågår, slutförs 2025): Samverkan med Uppsala kommun, Hållbarhetsavdelningen, Enheten för Folkhälsa och Miljö, samt HR. 	
Genomför en översyn av nämndens riktlinjer för och uppföljning av föreningsbidrag.	Nya riktlinjer har antagits av nämnden.	
Avveckla minutstyrningen och breddinföra ramtid i hemtjänsten inom nämndens egen regi.	Vid utgången av 2024 har 9 av den egna regins verksamheter introducerat arbetssättet. Arbetet sker i nära samverkan med Handelshögskolan, som forskar på arbetet för att skapa evidens.	
Utveckla arbetet med måltider inom särskilt boende och hemtjänst i egen regi.	<p>Inom hemtjänsten har stort fokus lagts på att förbättra matlådor, så att de blir både näringsriktiga och goda. För att stödja arbetet med en förbättrad måltidssituation finns en måltidsutvecklare som har besökt och stöttat verksamheterna.</p> <p>Handlingsplaner för en förbättrad måltidssituation finns på samtliga särskilda boenden. Stora insatser har gjorts för att utreda och skapa handlingsplaner för de förbättringar som behövs. Till stöd i detta arbete finns en måltidsutvecklare som har besökt samtliga verksamheter, genomfört observationer och kommit med en skriftlig rapport om vilka åtgärder som behöver genomföras. Utöver detta finns en tillfällig resurs under året som stöttar verksamheterna i genomförandet av aktiviteterna för att säkerställa att de nya arbetssätten blir permanenta.</p>	
Genomföra en seniorfestival 2025.	Planering för seniorfestival 2025 är påbörjad, lokal är bokad. Program bokas under vårterminen 2025.	

Uppdrag 10: Öka samnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar och tillgängliggöra lokaler för andra verksamheter när de inte nyttjas.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda öka samutnyttjandet av kommunens lokaler och anläggningar.	Åtgärden är inte påbörjad, men det är i enlighet med plan. Planering pågår hos kommunledningskontoret som är samordnande för uppdraget	

Uppdrag 11: Öka valdeltagandet i områden och grupper med lågt valdeltagande samt utveckla samverkan kring att genomföra val i Uppsala kommun.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
I samverkan med kommunstyrelsen identifiera och genomföra insatser för att öka valdeltagandet bland nämndens målgrupper i Europaparlamentsvalet 2024.	<p>Under våren 2024 samlades en arbetsgrupp bestående av medarbetare från förvaltningen, valsamordnare och kommunikatörer från Valkansliet för att säkerställa att VOF:s målgrupper, särskilt de med biståndsbedömda insatser, skulle kunna delta i valet på lika villkor som övriga.</p> <p>Både boenden inom egenregi och privata utförare har besökts av röstmottagare, och information har skickats till chefer, inom både egen regin och privata utförare. Informationsmaterial, som</p>	

	<p>samtalskortor och enkel information, togs fram och spreds till brukare via olika verksamheter.</p> <p>Information om valet fanns även på uppsala.se, både på valsidorna och på ledsagarservicesidorna.</p>	
--	---	--

Nämndmål 1: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Arbeta för en ökad frisknärvaro, samt nå målet på max 6 % sjukfrånvaro.	<p>Avdelning äldreomsorg ordinärt boende</p> <p>Arbete pågår i samtliga verksamheter med bland annat omtankessamtal, aktiv schemaläggning och andra individuella insatser. Arbetet med att chefsförtäta förbättrar möjligheterna att arbeta med sjukfrånvaron. En rehabspecialist har anställts som stöd.</p> <p>Avdelning äldreomsorg särskilt boende</p> <p>Arbete pågår i samtliga verksamheter med bland annat omtankessamtal, aktiv schemaläggning och andra individuella insatser. Arbetet med att chefsförtäta förbättrar möjligheterna att arbeta med sjukfrånvaron. En rehabspecialist har anställts som stöd.</p> <p>Avdelning myndighet ÄLN</p> <p>Målet är nått.</p> <p>Avdelning hälso- och sjukvård</p> <p>Målet är nått.</p>	

Uppdrag 12: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Fortsätta ha löpande dialog och samverkan med nämndens externa leverantörer.	Förutsättningarna har stärkts genom etableringen av en samverkansplattform med dialogforum och utfördialoger. Detta innebär att löpande kontakter och dialoger sker inom olika avtal och på olika nivåer hos nämndens utförare.	

Uppdrag 14: Utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
I samverkan med andra berörda nämnder (bland annat utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden) utveckla arbetet för att fler elever ska välja yrkesinriktade utbildningar.	<p>Ett samarbete pågår med länets kommuner, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och Region Uppsala för att utveckla samarbeten och nya arbetssätt som kan ersätta arbetet med Vård- och omsorgscollege.</p> <p>Flera arbetsmarknadsanställningar finns inom verksamheterna i nämndens egen regi. Detta arbete sker i samverkan med andra berörda nämnder.</p> <p>Inom SÄBO erbjuds PRAO för elever i årskurs 9, och under sommaren arbetar feriearbetare inom verksamheterna.</p>	

	Arbetet med "Unga i vården" pågår både under helger och vardagar, där elever från särskilt anpassade gymnasieskolor deltar. Deltagande i mässor och dialog med skolorna pågår.	
2.2.2 Implementera arbetssätt med ungdomar som arbetar på särskilt boende i egen regi (Unga i vården).	Arbetssättet har implementerats och pågår i flera verksamheter. Vid annonsering ansökte över 250 ungdomar, varav ett 40-tal anställdes. Verksamheten har pågått hela året och kommer att fortsätta. Vid ansökan hösten 2024 kom över 200 ansökningar in.	

Uppdrag: 15: Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Fortsätta att utveckla samverkan med brukare, civilsamhället och övriga berörda parter genom kontinuerlig dialog, uppföljning och omvärldsbevakning.	<p>Ett flertal aktiviteter har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En modell för ärendeberedning har etablerats, vilket innebär en utvecklad samverkan med intresse- och fackliga organisationer vid ärenden av större dignitet. • Dialogmöten med föreningslivet har genomförts. Samverkan med målgruppen äldre, civilsamhället och andra berörda parter, såsom andra förvaltningar, kommunala bolag och universitet, bedrivs och vidareutvecklas i olika etablerade former. • Kommunala pensionärsrådet (KPR) har fortsatt varit ett viktigt forum för dialogen mellan kommunen och pensionärsrörelsen. Formerna för KPR-sammanträdena har utvecklats, så att vartannat möte inleds med en del som är öppen för alla UPS-föreningars ordföranden. • Under året har revideringen av programmet och handlingsplanen för en äldrevänlig kommun fortsatt i dialog och kontakt med bland annat en referensgrupp från UPS. Nämndens IOP:er fortsätter att utgöra en plattform för dialog, aktiviteter och uppföljning tillsammans med civilsamhällesaktörer. • I arbetet för en mer äldrevänlig kommun finns etablerade digitala dialogforum, som fortsatt erbjuder kommunala tjänstepersoner samt civilsamhällesaktörer möjlighet att dela information, diskutera, ta initiativ och samverka i äldre frågor. Dessa fora har varit pausade under 2024 för att prioritera andra aktiviteter inom ramen för en äldrevänlig kommun. • Kontinuerlig dialog pågår med föreningar som söker förenings- och pensionärsbidrag. Extra stöd har erbjudits till föreningar som ansökt om bidrag enligt 	

	<p>nämndens särskilda satsning på hälsofrämjande bidrag.</p> <ul style="list-style-type: none"> Genom träffpunkterna 65+ och utåtriktade verksamheter, samt medverkan vid arrangemang som 60plus-mässan, "Uppsala Summer Zone" och uppmärksammandet av FN:s internationella dag för äldre den 1 oktober, skapades kontaktytor mellan kommunal verksamhet, föreningsliv och äldre uppsalabor. Vård- och omsorgsförvaltningen ansvarade för en monter på 60+mässan, som delades mellan äldreombudsmannen, träffpunkter 65+, Uppsala Summer Zone och Konsument Uppsala. Via det nordiska nätverket för äldrevänliga städer och samhällen samverkas, förs dialoger, knyts kontakter och delas information med samhällsaktörer i Sverige och övriga Norden. I juni genomfördes en föreningsdialog med fokus på hälsosamtal och samarbete för att minska ofrivillig ensamhet bland äldre. 	
--	--	--

<i>Uppdrag 20: Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
<p>Öka andelen fossilbränslefria transporter inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.</p>	<p>Fordonsflottan inom nämndens egna verksamheter är fossilfri och verksamheterna samnyttjar resurser. En utmaning framöver är att säkerställa att även laddning/tankning sker fossilfritt, då verksamheternas tillgång till laddinfrastruktur och tankning av biogas är begränsade. I arbetet för att utvecklas strävas det efter att fördela de fossilfria alternativen som finns till hands på bästa sätt utifrån verksamheternas möjligheter. Andelen förnybart drivmedel av totala mängden drivmedel i nämndens fordon har uppvisat en fallande trend under de senaste åren, från 88 procent 2022, till 75 procent 2024.</p> <p>Ett medvetet arbete pågår med gemensamma miljöutbildningar som genomförs regelbundet varje år inom egen regins verksamheter. Miljöinformation skickas också ut regelbundet till varje verksamhet för att inspirera och informera.</p> <p>I avtal med utförare av äldreomsorg ställs krav på att verksamheten ska präglas av ett miljötankande, bidra till att bevara en hållbar miljö och följa kommunens riktlinjer för miljöarbete. Utföraren ska även vid nyinköp eller leasing införskaffa miljöbil, enligt Uppsala kommuns Miljö- och klimatprogram.</p>	
<p>Minska klimatpåverkan och öka den ekologiska andelen av livsmedel inköpta av verksamheter finansierade av Uppsala kommun.</p>	<p>Den ekologiska andelen av inköpta livsmedel inom nämndens egna verksamheter har uppvisat en fallande trend under de senaste åren och uppgick 2024 till 34 procent. När det gäller klimatpåverkan av inköpta livsmedel är trenden över tid oförändrad och</p>	

	<p>uppgår 2024 till 1,21 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel, vilket innebär att nämnden redan uppfyllt kommunens målvärde om 1,25 kg CO₂e/kg inköpta livsmedel år 2030.</p> <p>Två pilotverksamheter har etablerats för ÄLN, med uppdrag att mäta måltidssvinn. En måltid mäts varje dag under sex veckor (lunch) för att fastställa ett utgångsvärde och föreslå förbättringsåtgärder. Därefter sker en regelbunden mätning för att följa utvecklingen inom ÄLN, i nära samarbete med Måltidsservice. Genomförandet är planerat till första kvartalet 2025.</p> <p>Det löpande arbetet fortsätter i dialog med utförare av vård och omsorg. Kommunens mål förtydligas i upphandlingar och avtal.</p>	
Identifiera och genomföra pilotprojekt inom ramen för nämndens egen regi, med sikte på ett klimatneutralt Uppsala 2030.	<p>Två pilotverksamheter har etablerats för ÄLN, med uppdrag att mäta måltidssvinn. En måltid mäts varje dag under 6 veckor (lunch) för att ta fram ett utgångsvärde och föreslå förbättringsåtgärder. Därefter sker en regelbunden mätning för att följa utvecklingen inom ÄLN, i nära samarbete med Måltidsservice.</p> <p>Genomförandet planeras till första kvartalet 2025.</p>	
Öka andelen återvunnen och förnybar plast i nya varor med plastinnehåll inom nämndens egna verksamheter och upphandlad verksamhet.	<p>Arbetet med plast inom egen regins verksamheter fortsätter med att skapa medvetenhet genom stöd och information som finns i kvalitetsledningssystemet. Uppdraget behandlas även i miljöutbildningen som erbjuds chefer och ombud, fyra gånger per år.</p> <p>Andelen inköpt förnybar/återvunnen engångsplast inom nämndens egna verksamheter uppgick 2024 till 3 procent, oförändrat jämfört med år 2023. Målet är att Uppsala kommuns nya varor med plastinnehåll 2030 ska innehålla enbart återvunnen eller förnybar plast.</p> <p>Pågår genom löpande i dialog med externa utförare av vård och omsorg. Kommunens mål förtydligas fortlopande i upphandlingar och avtal.</p>	

Uppdrag: 21: Utveckla det systematiska arbetet för att anpassa Uppsala till ett förändrat klimat.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Inom ramen för nämndens kontinuitetsplanering och krisberedskap säkerställa förebyggande hantering av konsekvenser av ett förändrat klimat, i form av exempelvis extremväder.	<p>Verksamheterna inom egen regins ordinära boende har beredskapsombud, och arbetet med kontinuitetshantering pågår. Övningar har genomförts både på övergripande och lokal nivå. Det sker regelbunden samverkan och ombud träffas för att lära av varandra. Ett nära samarbete pågår både kommuninternt, exempelvis med Måltidsservice, och nationellt, exempelvis med MSB.</p> <p>Egen regins särskilda boenden har kommit långt i arbetet, bland annat genom att ha genomfört övningar. Kontinuitetshantering och planer är dokumenterade och kända. Tester och övningar har genomförts på flera verksamheter, och uppdatering</p>	

	av förråd och inventarier sker kontinuerligt. Stora frågor återstår kring långvariga el- och vattenavbrott. Ett nära samarbete sker både kommuninternt, exempelvis med Måltidsservice, och nationellt, exempelvis med MSB.	
--	--	--

Uppdrag: 26: Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Samverkan för att motverka och upptäcka leverantörer som bryter mot lagen och medvetet försöker missbruka välfärdssystemet för ekonomisk vinning.	<p>En särskild verksamhet och funktion för granskning och kontroll har inrättats och organiserats inom myndighet. Dessa funktioner kontrollerar och sakgranskar volymfakturor från utförare, särskilt för ledsagning, för att förhindra dubbelregistrering av insatser, som exempelvis hemtjänst. Återkrav av ersättning sker till utförare där dubbelregistrering har upptäckts.</p> <p>Kommunens "robotfabrik" har fått i uppdrag att utveckla en särskild robot för att upptäcka felaktig registrering av utförda insatser. Detta syftar till att minska administrationen och öka möjligheten att tilldela resurser till rätt aktivitet för att motverka välfärdsbrott. Roboten är ännu inte framtagen, och uppdraget kvarstår hos kommunens "robotfabrik".</p> <p>Löpande avtalsuppföljning sker också inom alla områden, med ett ökat fokus på välfärdsbrott. Nya metoder har utvecklats för att upptäcka och inleda samtal med utförare vid misstänkta felaktigheter.</p>	
Förebygg och motverka brottslighet i samband med utbetalning av föreningsbidrag.	<p>I besluten om bidrag har formuleringarna blivit tydligare angående vad bidragen ska användas till, vilket möjliggör en bättre uppföljning av de utbetalda bidragen.</p> <p>Vård- och omsorgsförvaltningens handläggare för bidrag har genomfört, eller kommer att genomföra, utbildningstillfällen om välfärdsbrottslighet.</p> <p>De nya riktlinjerna som antogs i juni innehåller information om välfärdsbrottslighet och baseras på den kommungemensamma handlingsplanen.</p>	
Stärka äldreperspektivet i det brottsförebyggande arbete i samverkan med övriga kommunala aktörer och polisen.	<p>På 60plus-mässan informerade Konsument Uppsala om bedrägerier mot äldre i vård- och omsorgsförvaltningens monter. Förvaltningen har även medverkat i områdesarbetet för Gränby- och Gottsundaområdena, där brottsförebyggande arbete är en stående punkt.</p> <p>Slutsatser från tidigare trygghetsprojekt i Gränbyområdet har kanaliserats under 2024 till två föreslagna åtgärder i den reviderade handlingsplanen för en äldrevänlig kommun.</p> <p>Trygghetsfrågan har bevakats i samband med yttranden över detaljplaner och andra aktuella planer och program.</p> <p>Hemtjänsten har också planerat att börja arbeta med rapportsystemet Embrace, och samverkan med polis och säkerhetsavdelning sker vid behov.</p>	

Uppdrag: 27: Förebygg och bryt segregationen och stärk den sociala sammanhållningen.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Identifiera effektiva insatser för att främja jämlika livsvillkor samt förebygga och bryta segregation bland nämndens målgrupper.	<p>Aktiviteter har genomförts/pågår på strategisk nivå enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samordnaren för äldrevänlig kommun, som har en bakgrund som segregationsforskare, har deltagit i det KLK-ledda arbetet för att förebygga och främja integration. • Inom ramen för IOP-samarbetet med RF-SISU Uppland utgör kompensatoriska insatser en central del för att hantera segregationen. • Förvaltningen medverkar också i områdesarbetet för Gränby- och Gottsundaområdena, där kompensatoriska insatser riktas mot segregationens negativa effekter i dessa områden. • Segregationsfrågan i relation till nämndens målgrupper bevakas löpande i program, plan- och detaljplaneyttranden. 	

Uppdrag: 30: Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Stärk arbetsplatslärande (APL) och andra former av lärande och utbildning.	Ett nära samarbete pågår med utbildningsanordnarna, VOF-verksamheter samt Regionen inför APL. Skolorna anordnar handledarutbildning och alternerar ansvaret för att hålla utbildningarna, som genomförs tillsammans med Region Uppsala.	
Inför differentierade arbetsroller för att möjliggöra anställningar för personal som ännu inte nått de formella kvalifikationer som krävs.	Modellen är nu färdig, och de första personerna har genomgått AMF-utbildning för att bli servicebiträden. Arbetet planeras för att införa rollen som servicebiträde i verksamheterna inom hemtjänsten. Flera verksamheter inom särskilt boende har redan anställt servicebiträden.	

Uppdrag: 31: Kartlägga och utreda hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
I samverkan med kommunstyrelsen och övriga berörda kartlägga hur kommunen tillhandahåller och finansierar lokaler för olika delar av föreningslivet.	En kartläggning av de lokaler som nämnden har rådighet över har genomförts och delgetts kommunstyrelsen, med fokus på möjligheter för samutnyttjande med andra nämnder.	

Uppdrag: 32: Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Stärka och prioritera förebyggande insatser för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering.	<p>Ett flertal åtgärder har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Seniorer i skolan (planering pågår, start våren 2025), i samverkan med utbildningsförvaltningen, Folkuniversitetet 	

	<p>Uppsala och seniorer. Även samverkan med Nässjö kommun och Folkhälsan, Finland.</p> <ul style="list-style-type: none"> • - Planering för workshopserie ofrivillig ensamhet (pågår, start WS våren 2025), i samverkan med Uppsala kommun hållbarhetsavdelningen, enheten för folkhälsa och miljö samt föreningar och företag. • - Framtagande av affisch psykisk hälsa (planering pågår, slutförs 2025), i samverkan med Uppsala kommun hållbarhetsavdelningen, enheten för folkhälsa och miljö samt HR. • Utredning pågår med stöd i GIS-underlag där både befolkningsunderlag, avstånd till nuvarande närmsta träffpunkt samt vägnät ligger till grund för utredningen. Analys pågår med hjälp av GIS-ingenjör. När ovan nämnda utredning är klar kommer den att användas i det strategiska arbetet i att se hur det hälsofrämjande arbetet bäst fördelas geografiskt. Även samverkan med civilsamhällets insatser pågår. • Frågan om att motverka ofrivillig ensamhet och isolering har beaktats inom ramen för åtgärd om universell utformning i den reviderade handlingsplanen för full delaktighet. Frågan beaktas även när nämnden yttrar sig över detaljplaner och andra planer och program. • Under året har fem mötesbänkar för att motverka ofrivillig isolering och främja sociala kontakter och psykisk hälsa etablerats och följts upp. • Frågan beaktas inom ramen för revideringen av program och handlingsplan för äldrevänlig kommun. • Frågan beaktas inom ramen för samverkan med civilsamhället, exempelvis nämndens partnerskap (IOP). • På 60+mässan informerades exempelvis om aktiviteter för social samvaro och inkludering, ex. Uppsala Summer Zone. • Arbete pågår bland annat genom projektet hälsosamtal i öppna verksamheter. Alla brukare som får ett trygghetslarm erbjuds också ett hälsosamtal. • Arbete sker på verksamheterna inom egen regins särskilda boenden med kontaktman 	
--	--	--

	och aktivitetsombud för att ge varje individ en meningsfull vardag.	
Genomför kompetenshöjande åtgärder för att öka medarbetares kunskap om hot, våld och andra övergrepp.	<p>Ett flertal åtgärder har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • För att säkerställa nämndens medarbetares kunskap och kompetens om hedersrelaterat förtryck och våld går samtliga verksamhetschefer igenom en presentation kring våld i relation under mars månad (finns i årshjulet). Presentationen innehåller bland annat definitioner av våld, tecken på våld och hur man kan upptäcka utsatthet. • I november genomfördes en kartläggning av nämndens verksamheter för att få ett nuläge och ta fram kompetenshöjande åtgärder. • I december genomfördes en utbildning med temat "Våld och särskild sårbarhet med fokus på äldre". • Våldsombuden fortsätter sitt uppdrag att inhämta ny kunskap och stödja kollegor, men inga ytterligare kompetenshöjande åtgärder har genomförts under den senare delen av året. • En kartläggning genomfördes inom egen regins verksamheter under hösten, och planerade insatser kommer att genomföras under 2025. • Föreläsning för verksamhetschefer och medarbetare inom egen regin ordinärt boende, har genomförts under året. • Utbildningsmaterial inom egen regins särskilda boende finns tillgängligt och används vid behov. 	
Utveckla arbetssätt och möjliggöra tidiga och förebyggande insatser för att motverka våld i nära relation.	<p>Ett flertal åtgärder har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter enligt nedanstående:</p> <ul style="list-style-type: none"> • För att säkerställa nämndens medarbetares kunskap om hedersrelaterat förtryck och våld går samtliga verksamhetschefer igenom en presentation kring våld i relation under mars månad (finns i årshjulet). Presentationen innehåller bland annat definitioner av våld, tecken på våld och hur man kan upptäcka utsatthet. • I november genomfördes en kartläggning av nämndens verksamheter för att få ett nuläge och ta fram kompetenshöjande åtgärder. • I december genomfördes en utbildning med temat "Våld och särskild sårbarhet med fokus på äldre". 	

	<ul style="list-style-type: none"> • En föreläsning om ämnet har genomförts under året och utbildningar i lärportalen pågår. • Våldsbuden träffas regelbundet och har nu även samverkan med myndighet omsorg. Det finns planer på att samordna arbetet förvaltningsövergripande. 	
Utveckla arbetssätt och tidiga och förebyggande insatser för att motverka att äldre utvecklar ett risk- eller missbruk.	<p>Individuella samtal och samverkan med hälso- och sjukvården och Region Uppsala sker vid behov.</p> <p>Fyra medarbetare inom nämndens myndighet har genomfört samtliga delar i FOU:s utbildningsserie om äldre och alkohol</p>	
Utveckla nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner.	<p>Nämndens verksamheter utvecklar nämndens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledningen till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner. En aktivitetsplan är framtagen utifrån den suicidpreventiva vägledningen.</p> <p>Därtill har en struktur kring arbetet med utbildningar i Första hjälpen för psykisk hälsa (MHFA) arbetats fram.</p> <p>Medarbetare på myndigheten ÄLN har genomfört utbildning och deltar i befintliga utbildningar omfattande suicidpreventivt arbete. Utbildningarna stärker samverkan mellan olika funktioner kring brukare samt förmågan att motverka psykisk ohälsa.</p> <p>Medarbetare inom främst hemtjänst och öppna insatser har genomfört utbildning online i ämnet.</p> <p>Digitala utbildningar finns tillgängliga och används inom nämndens egen regi. Utbildningen är en del av introduktion och övrig kompetensutveckling.</p>	
Utveckla träffpunktsverksamheten i samverkan med civilsamhället.	<p>Utredning pågår med stöd av GIS-underlag, där befolkningsunderlag, avstånd till nuvarande närmsta träffpunkt samt vägnät ligger till grund för analysen. GIS-ingenjör används i arbetet. När utredningen är klar kommer den att användas för att strategiskt fördela det hälsofrämjande arbetet geografiskt.</p> <p>Omfattande arbete pågår kontinuerligt på träffpunkterna. Träffpunkterna har vunnit både framstegsutmärkelse och kvalitetspris för sitt arbete. Detta arbete pågår och fungerar väl.</p>	
Säkerställa att träffpunktsverksamheten är ändamålsenlig för yngre personer med en begynnande demenssjukdom.	Arbete pågår sedan hösten 2023 med kompetenshöjande insatser för medarbetare samt anpassade aktiviteter för målgruppen.	

Uppdrag: 35: Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Utveckla arbetet med kris- och krigsberedskap för stärkt motståndskraft inom nämndens verksamheter.	Aktiviteter har genomförts/pågår inom nämndens olika verksamheter enligt nedanstående:	

	<p>Uppdrags- och avtalsuppföljning:</p> <p>Utveckling har skett genom förtydliganden i uppdrag och avtal samtidigt som frågan tas upp den utvecklade dialogen med externa utförare för att säkra att alla har kännedom och arbetar med frågan. Fortsatt utvecklingsarbete pågår inom staben.</p> <p>Myndighetsutövning</p> <p>Myndigheten har under 2024 arbetat med att etablera ett systematiskt sätt att arbeta med krisberedskap, utifrån Program för krisberedskap och civilt försvar (SN-2023-01685). En styrgrupp samordnar och leder utvecklingen av krisberedskapen i båda myndigheterna. Vid allvarliga händelser finns en utsedd krisledning och en antagen krisplan.</p> <p>Under året har en beredskapsplan för hela myndigheten upprättats och kommer att utvecklas vidare under 2025. Vid driftstopp i verksamhetssystemen kan organisationen ställa om till analogt arbete och fortsätta på en acceptabel nivå. Särskilda blanketter och prioriteringslistor finns i de specifika krispärmarna för respektive myndighetsområde. En sida på Insidan innehåller information och vägledning kring avdelningens krisarbete.</p> <p>Avdelningen har också vid flera tillfällen uppmärksammat kommunens arbete med krisberedskap och redogjort för de avdelningsspecifika planerna.</p> <p>Organisationen har en avdelningsspecifik beredskapssamordnare och under året har fyra krisombud utsetts och utbildats. Dessa fungerar bland annat som övningsledare och bidrar till att utveckla kontinuitetsplaneringen. Närmare 20 medarbetare har deltagit i scenarioövningar under året. Dessutom har ett årshjul för kommande års arbete med krisberedskap antagits.</p> <p>Verksamheterna har samverkat med bland annat KLK kring informationssäkerhet och höjt medvetenheten hos medarbetarna gällande digital säkerhet kopplat till arbetet.</p> <p>Egen regin ordinärt boende:</p> <p>Varje verksamhet har driftstoppsrutiner och en beredskap för akuta situationer. En beredskapsplan finns och uppdateras kontinuerligt. Aktivt arbete med kontinuitetshantering pågår.</p> <p>Förvaltningens gemensamma arbete samordnas av en övergripande beredskapssamordnare. Arbetet inom området har intensifierats under året i och med sammanslagningen av avdelningarna.</p>	
--	--	--

	<p>Egen regin särskilt boende:</p> <p>Arbetet med krisberedskapen har utvecklats ytterligare under året. Tidigare insatser har förfinats och krisövningar genomförs regelbundet.</p> <p>Avdelningen har kommit långt i arbetet, bland annat genomfört övningar. Kontinuitetshandling och dess planer är dokumenterade och kända, och tester och övningar har genomförts på flera verksamheter. Uppdatering av förråd och inventarier sker kontinuerligt.</p>	
--	---	--

Rapportering av KF-/KS-beslut

<p>KF-BESLUT: att uppdra till äldrenämnden att revidera program och handlingsplan för äldrevänlig kommun</p>
<p>Förslag till reviderat program och handlingsplan är framtaget. Förväntas antas av KS/KF första halvåret 2025.</p>
<p>KS-BESLUT: att äldrenämnden ska återkomma till kommunstyrelsen med resultaten av den utredning som gjorts av aktuell händelse i hemtjänsten.</p>
<p>Äldrenämnden presenterade 28 november en rapport av händelserna i hemtjänsten. Därtill har information lämnats till kommunstyrelsen av vård- och omsorgsförvaltningens direktör.</p>
<p>KS-beslut: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut.</p>
<p>Övningar för att pröva och stärka förmågan till analog beredskap har genomförts under året. Kortare diskussionsövningar har genomförts ute i verksamheterna och en större scenarioövning genomfördes för staben i december. Resultatet av övningarna har utvärderats och resulterat i nya säkerhetsåtgärder och revidering av kontinuitetsplaner.</p> <p>Förvaltningen har antagit en treårig plan för utbildning och övning där övningar i analog beredskap ingår som en del i det totala förmågehöjande arbetet som bedrivs i samtliga verksamheter.</p> <p>Arbetet fortsätter, utifrån utbildnings- och övningsplanen, i ordinarie verksamhet.</p>
<p>KS-BESLUT: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledningen av kriget i Ukraina</p>
<p>De åtgärder som vidtogs inom förvaltningen under 2022 har varit tillräckliga för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans med anledning av kriget i Ukraina. Därför har inga nya sådana åtgärder vidtagits under 2024, som varit specifikt riktade mot störningar som konsekvens av kriget. Dock har kommunens robusthet, resiliens och redundans stärkts i största allmänhet, utifrån det generella arbete med kris- och krigsberedskap som pågår inom förvaltningen. Vid kommunövergripande sammanträden rörande kriget i Ukraina har vård- och omsorgsförvaltningen deltagit.</p>

Nämnd
Rapport

Datum:
2024-02-05

Diarienummer:
ALN-2023-00695

Handläggare:
Daniel Karlsson, Magnus Bergman-Kyllönen

Äldrenämndens sammanställda analys inför Uppsala kommuns årsredovisning

Viktiga händelser under året

- Under större delen av 2024 så har vård- och omsorgsförvaltningen förberett och planerat i ett stort samverkansarbete inför införandet av en ny avdelning, med fokus på förebyggande insatser, avdelning för öppna och tidiga insatser är nu på plats och i drift sedan 1 januari 2025.
- Under hösten har Supportgruppen startat, verksamheten är en öppen insats som riktar sig till personer över 18 år med psykisk ohälsa som behöver enklare stöd i vardagen med exempelvis tidsbokning hos myndigheter och hjälp att fylla i blanketter.
- Ett hundratal seniorer från äldreboenden från hela kommunen deltog tillsammans med personal och anhöriga i ett rollatorlopp på Gränby utomhusarena, arrangerat av Uppsala kommun och RF-SISU.
- Myrbergsgården har under året vunnit kommunens kvalitetspris för systematiskt kvalitetsarbete och Träffpunkter 65+ motsvarande pris för nyskapande.

De fall av sexuellt våld som upptäckts inom kommunens hemtjänst visar hur kriminellt agerande av ett fåtal individer riskerar leda till ett minskat förtroende för välfärden som helhet. En intern utredning på förvaltningen har genomförts med syfte att undersöka hur vård- och omsorgsförvaltningen har hanterat händelsen. Syftet har också varit att identifiera eventuella områden där förvaltningen kunde ha agerat annorlunda. Kommunstyrelsen har även gett kommunrevisionen i uppdrag att genomföra en oberoende utredning som kommer genomföras under första halvan av 2025.

Ett viktigt fokusområde är att tidigt upptäcka varningssignaler som kan indikera brister i omsorgen. Det är avgörande att kommunen inte bara identifierar dessa signaler, utan också reagerar snabbt och effektivt för att förhindra att problemen fortgår eller förvärras. Uppföljning på individnivå sker på flera olika sätt för att anpassa till varje brukares unika behov och situation. Under hösten 2024 har äldrenämndens myndighet genomfört kvalitetsuppföljningar hos samtliga av nämndens brukare.

Måluppfyllelse under året

Nämnden uppfyllde målet om en budget i balans för 2024 med en positiv avvikelse mot budgetramen om 77 miljoner kronor.

Tabell 1. Resultat för 2024 och årsprognos

Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2024	Årets resultat 2024	Årets resultat 2023	Helårsprognos resultat 202408
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg om äldre	2 372	77	17	84
varav öppna insatser	60	-10	-6	-11
varav insatser enligt SoL och HSL	2 311	87	22	94
Nämnden totalt	2 374	77	17	84

Tabell 2. Investeringar

Belopp i miljoner kronor	KF-budget 2024	Bokslut 2024	Bokslut 2023	Helårsprognos 202408
Investeringar	21	21	7	21

Sammanfattning av ekonomiskt resultat

Äldrenämnden hade en positiv avvikelse mot budget 2024 på 77 miljoner kronor (+17 miljoner kronor 2023) vilket nästan var helt i linje med årsprognosen på 84 miljoner kronor.

Bidragande till överskottet år 2024 för nämnden var framför allt följande:

- *högre* avgiftsintäkter från brukare jämfört dels mot föregående år (18 miljoner kronor), dels jämfört med budget (14 miljoner kronor),
- *lägre* volym inom hemtjänst och särskilt boende än i budget som betingat cirka 14 miljoner kronor lägre kostnader för hemtjänst och 25 miljoner kronor lägre volym inom särskilt boende,
- reduktion av kostnader för inhyrd legitimerad personal med 15 miljoner kronor (netto), det vill säga även med hänsyn tagen till kostnader för nyanställningar, jämfört med föregående år vilket var i nivå enligt beslutad Mål & budget för 2024.

Total investeringsram 2024 för äldrenämnden var 21 miljoner kronor. Investeringsramen har nyttjats fullt ut.

Måluppfyllelse

Fokusbild 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Särskilt viktiga fokusområden där omfattande utvecklingsarbete genomförts finns inom innovationer och digitalisering, kompetensförsörjning och omställning mot en effektiv och nära vård.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde föregående år ¹	Jämförvärde liknande kommuner ²	Målsättning
	Totalt	Kvinnor	Män			
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) 2024	81	81	81	82	83	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%) 2024	73	73	71	74	77	Öka
Antal personal som en hemtjänsttagare med minst 2 besök dagligen möter under 14 dagar, medelvärde 2024	16	16	16	17	15	Minska
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal slutenvårdstillfällen/100 000 inv. 2023	2 784	3 075	2 437	2 873	3 185	Minska
Merkostnad (mnkr) för inhyrd legitimerad personal 2024	28	-	-	58	-	Minska
Andel (%) inhyrd personal av legitimerad grundbemanning 2024	21	17	34	34	-	Minska
Antal inhyrd legitimerad personal (årsarbetare) 2024	44	29	15	68	-	Minska
Korttidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt 2024)	4,17	4,21	4,08	3,92	-	Minska
Långtidsfrånvaro % bland nämndens medarbetare (jan-okt 2024)	4,94	6,03	2,55	4,83	-	Minska

Tabell 3 - indikatorer för fokusmål 1

Ekonomi i balans

Nämnden uppfyllde målet om en ekonomi i balans för 2024 med ett resultat som var i linje med årsprognosen.

Kompetensförsörjning och hållbar arbetsmiljö

En positiv utveckling kan ses gällande behovet av inhyrd legitimerad personal, där behovet minskat kraftigt jämfört med föregående år. De positiva effekter som nu kan ses är konsekvensen av ett långsiktigt arbete i denna fråga i samverkan med andra kommunala nämnder och Region Uppsala. Det minskade behovet har medfört en betydande minskning av merkostnaden för nämnden.

Modell för differentierade arbetsroller, för att utbildad personal ska kunna fokusera på omsorgsnära insatser, är införd och implementering påbörjad. Flera verksamheter inom särskilt boende har stödassistenter anställda, och rollen som särskilt yrkesskicklig undersköterska är i bruk.

Avveckling av minutstyrning och införande av ramtid inom nämndens egen regi pågår. Nio av egen regins verksamheter har infört ramtid. Arbetet med att uppnå riktmärket om max 30 medarbetare per chef pågår inom alla verksamheter. Chefsförtätning sker där det är möjligt men vissa chefer har ännu något fler än 30 medarbetare. Inga ofrivilliga delade turer finns.

¹ Värde för Uppsala kommun föregående år

² Övägt medel för resultatnätverket R12.

Ett intensivt arbete pågår för att minska sjukfrånvaron bland nämndens medarbetare, där målet om max 6 % sjukfrånvaro ännu ej är uppnått. Arbete pågår i samtliga verksamheter med bland annat omtankessamtal, aktiv schemaläggning och andra individuella insatser. Arbetet med att chefsförtäta förbättrar möjligheterna att arbeta med sjukfrånvaron.

Fortsatt fokus har varit på att säkerställa språkkunskaper i svenska bland nämndens medarbetare. Verksamheterna har aktivt arbetat med att stärka språklig kompetens hos personal med behov av utveckling i svenska språket. Insatser som språkombud, språkstödjare och språkutbildning har bidragit till arbetsplatsnära språkutveckling. Sammanlagt har dessa insatser bidragit till höjd språklig kompetens, förbättrad kommunikation i verksamheterna, samt en mer inkluderande arbetsmiljö. Språktester kommer att införas som en ytterligare åtgärd i detta arbete och för de medarbetare som inte klarar språktestet ska utbildning ges.

Innovationer och digitalisering

Det digitala utvecklingsarbetet inom äldrenämndens verksamheter är ett prioriterat område, med målet att öka kvaliteten, tryggheten och säkerheten inom äldreomsorgen. Trygghetsskapande insatser, såsom digital natttillsyn och läkemedelsautomater, har introducerats för att förbättra stödet till nämndens brukare.

I ett första steg har fokus varit på tekniska lösningar som stärker tryggheten för brukare i det egna hemmet. Ett exempel på detta är att arbeta för att införa teknik som ger brukarna möjlighet att se vem som kommer för att utföra insatser, vilken insats som utförs och när den ges. Dessa insatser är viktiga för att säkerställa att den digitala utvecklingen inom äldreomsorgen leder till ökad trygghet, självständighet och delaktighet för varje individ.

Läkemedelsautomater är upphandlade och introduceras under 2025 i nämndens verksamheter. Under hösten har även digital signering införts, vilket innebär att all registrering av HSL-uppdrag sker digitalt.

Genom IT för äldre (Funk-IT) görs digitala tjänster mer tillgängliga för utsatta grupper, såsom äldre med bristande digitala färdigheter. Det kan exempelvis handla om att få hjälp med att söka information, betala räkningar eller kontakta myndigheter. Arbetet med Funk-IT är ett fungerande arbetssätt på nämndens träffpunkter.

Effektiv och nära vård

Utvecklingen av samverkan med berörda nämnder och Region Uppsala pågår inom flera områden och med olika målgrupper. För berörda nämnder pågår den övergripande samordningen främst inom mål och budgets uppdrag 8. För samverkan med Region Uppsala pågår arbetet inom ramen för forum inom HSVO-organisationen. Exempel på åtgärder är:

- Omarbetning av befintlig modell för hälsoekonomiska analyser för att bli mer användarvänlig har påbörjats.
- En studie har genomförts för att kartlägga behovet av indikatorer inom verksamheten. Resultatet visar på ett behov av både tillförlitliga data och automatisering av datahanteringen.
- En utredning om de juridiska förutsättningarna för samverkan mellan Region Uppsala och Uppsala kommun kring hjälpmedel har tagits fram som ett led i att stärka de gemensamma nyttorna av hjälpmedel, till nytta för både individer och huvudmännen.

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Sammanfattningsvis finns ett behov att öka takten i omställningen för att fullt ut bidra till kommunens miljömål och minska nämndens miljöpåverkan. Klimatarbetet behöver intensifieras under kommande år, inte minst genom aktivt deltagande inom ramen för Uppsala kommuns koldioxidbudget.

- Inom transporter i nämndens egna verksamheter innebär bristen på laddinfrastruktur en utmaning, både på kort och lång sikt. Från 2022 har andelen förnybar energi vid transporter inom nämndens egna verksamheter minskat från 88 procent till 75 procent. Ytterligare åtgärder är därför nödvändiga för att bryta trenden framöver.
- Krav i förfrågningsunderlag finns och utförare förväntas följa den ökade takten i klimatomställningen. Dock saknas ännu systematisk uppföljning för att säkerställa att utförarna följer kraven.
- När det gäller klimatpåverkan av inköpta livsmedel har målet om max 1,25 CO₂-ekvivalenter per kilo livsmedel år 2030 redan nåtts. Målen om förnybar plast respektive ekologisk mat bedöms däremot inte vara inom räckhåll.

Indikator	Nuvärde			Jämförvärde föregående år ³	Jämför-värde liknande kommuner	Mål-sättning
	Totalt	Kvinnor	Män			
Andel % använd förnybar energi vid transporter inom nämndens egna verksamheter (jan-nov)	75	-	-	79	-	100
Andel % ekologisk mat i nämndens egna verksamheter ⁴	34	-	-	37	-	75
Klimatpåverkan av inköpta livsmedel, CO2ekvivalenter per kilo inköpt livsmedel	1,21	-	-	1,23	-	<1,25
Andel inköp av engångsplast i nämndens verksamheter som består av återvunnen eller förnybar plast	3	-	-	3	-	100

Tabell 4 - indikatorer fokusmål 3

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Förebyggande insatser

Omfattande insatser och utbildningar har genomförts för att främja den psykiska hälsan bland nämndens målgrupper, exempelvis inom förebyggande insatser mot ofrivillig ensamhet, våld i nära relation, suicid samt risk- och missbruk.

Under hösten har Supportgruppen startat, verksamheten är en öppen insats som riktar sig till personer över 18 år med psykisk ohälsa och som behöver enklare stöd i vardagen med exempelvis tidsbokning hos myndigheter och hjälp att fylla i blanketter.

En GIS-utredning för hälsofrämjande insatser har påbörjats, där befolkningsdata, avstånd till närmaste träffpunkt och vägnät analyseras för att planera och fördela hälsofrämjande insatser geografiskt. Resultaten kommer att användas för framtida strategiska beslut, med samverkan från civilsamhället.

Välfärdsbrottslighet

Löpande avtalsuppföljning sker inom alla områden med ökat fokus på välfärdsbrott. Nya metoder är framtagna för att upptäcka och inleda samtal med utförare gällande misstänkta felaktigheter.

Den särskilda funktion för granskning och kontroll, som sedan tidigare funnits på omsorgsnämnden, har utökats och samnyttjas sedan en tid mellan omsorgsnämndens och äldrenämndens verksamheter. Detta minskar administrationen och ökar möjligheten till att tillsätta resurser på rätt aktivitet för att motverka välfärdsbrott.

³ Värde för Uppsala kommun föregående år

⁴ Värde för 2023 avser jan-nov, medan värde för 2024 avser helår.

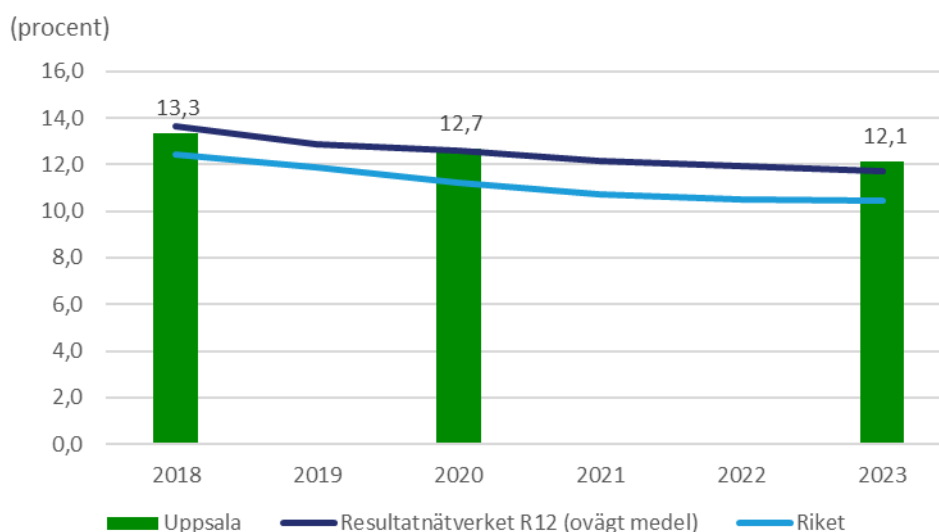
Utvecklingen av grunduppdraget över tid

I diagrammet nedan illustreras andel invånare äldre än 80 år i särskilt boende eller hemtjänst från år 2018 till 2023 (så långt uppgifter finns).

Jämfört mot 2023 har volymerna inom hemtjänst legat på en stabil nivå, och inom särskilt boende ökat något men inte i samma utsträckning som förväntat. Även om antalet individer i gruppen 80 år och äldre blir allt fler så har behovet av vård och omsorg än så länge inte ökat i samma utsträckning.

Diagrammet visar också att andelen personer över 80 år som antingen bor i särskilt boende eller har hemtjänst var färre 2023 än 2018 med drygt en procentenhet.

Diagram. Andel invånare 80+ i särskilt boende eller hemtjänst

Uppföljning av privata utförare och verksamhet i egen regi

Nämnden ansvarar för att säkerställa att utförare uppfyller de krav i avtal som fastställs av nämnden samt att de fastställda uppdrag som ges till den kommunala egenregin uppfylls. Uppföljningar är ett verktyg för att kontrollera kvalitet, identifiera förbättringsområden och utveckla äldreomsorgen.

Vid årets slut omfattade äldrenämndens ansvarsområde 92 verksamheter, fördelade på vård- och omsorgsboenden, hemtjänst, hemsjukvård, öppna förebyggande insatser och dagverksamheter.

Inom hemtjänst och hemsjukvårdsområdet bedrivs ca 70% av den kommunala egenregin och ca 30% är fördelat mellan fyra utförare.

Inom området vård- och omsorgsboende bedrivs ca 52,5% av tillgängliga platser av den kommunala egenregin och de övriga 47,5% är fördelat mellan sju utförare.

De uppföljningar som är planerade enligt förvaltningens årsplanering kan ske oanmält, vara föranmälda samt händelsestyrda uppföljningar. Under 2024 genomfördes 17 uppföljningar varav:

- Åtta inom vård- och omsorgsboenden varav fyra i egen regi och fyra i privat regi.
- Fem inom hemtjänst och hemsjukvård varav två i egen regi och tre i privat regi.
- Fyra inom dagverksamheter i egen regi.
- Träffpunktsverksamheter 65 + och Anhörigcentrum (egen regi).

Uppföljningarna under året har visat att det fortsatt finns ett antal utvecklingsområden inom äldreomsorgen. Brister som under årets uppföljningar förekommit hos ett flertal verksamheter kommer utgöra fokusområden det kommande året för att säkerställa en positiv utveckling.

Under 2025 kommer ett antal fokusfrågor väljas ut för särskild granskning vid uppföljningar. Fokusfrågorna kommer utformas utifrån avtal och uppdrag samt det sammanställda resultatet från årets uppföljningsenkäter. Bland annat kommer fokusfrågorna beröra trygghet och säkerhet för brukarna. Avtals- och uppdragsuppföljningarna kompletteras med underlag från myndighetens individuppföljningar.

Framtida utmaningar

Ett ökat antal äldre

Förbättrade levnadsförhållanden och förbättrad medicinsk behandling har resulterat i att livslängden i världen ökat kraftigt, vilket är positivt. De äldre ökar både numerärt och i relation till antalet personer i yrkesverksam ålder. Inom de närmaste tio åren kommer såväl antalet som andelen äldre personer att öka kraftigt.

År 2034 förväntas antalet personer 80 år och äldre i Uppsala kommun överstiga 17 000 personer jämfört med drygt 11 000 personer år 2023. Som andel av den totala befolkningen förväntas andelen 80 år och äldre i kommunen stiga från drygt 4,5 procent till drygt 6 procent under samma tidsperiod.

Det ökade antalet äldre förväntas bidra till att fler behöver vård- och omsorgsinsatser under perioden. Förebyggande insatser som har god genomslagskraft och kan minska och skjuta upp behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser kommer därför att behöva prioriteras. Detta för att såväl en god och säker som samhällsekonomiskt hållbar vård och omsorg på lång sikt ska kunna tryggas.

Olika typer av bostäder för äldre behövs för att möta den enskildes individuella behov och preferenser. Bostäder som är fysiskt tillgängliga och ger möjlighet till social samvaro (exempelvis så kallade mellanboendeformer) kan även bidra till att behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser kan skjutas upp.

Tidiga och förebyggande insatser för att stärka folkhälsan

För att lösa dagens och framtidens samhällsutmaningar och möta den demografiska utvecklingen finns även ett ökat behov av hälsofrämjande och förebyggande insatser.

Mycket av nämndens verksamhet har idag fokus på förebyggande insatser vilka bedöms bli än mer angelägna framöver. Inte minst med anledning av de förslag som presenterats gällande ny socialtjänstlag. Det föreslås bland annat att det ska bli möjligt att ge insatser utan behovsprövning i större utsträckning och ökade krav på att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara mer lätt tillgänglig.

För att stärka förutsättningar att prioritera och säkra möjligheter att skapa önskade effekter både för verksamhet och för individen behöver hälsoekonomiska modeller användas inom verksamhet och vid uppstart av nya initiativ. Genom att använda hälsoekonomiska beräkningar kan man säkerställa att resurserna används så att största möjliga nytta ges både för individen och kommunen. Under 2024 har arbete påbörjats med att utveckla en sådan modell, vilket fortgår under 2025.

Kompetensförsörjning och attraktiv arbetsgivare

Konkurrensen om utbildad personal inom vård- och omsorgssektorn förväntas fortsätta öka framöver, inte minst som en följd av ökande pensionsavgångar. Utmaningarna är extra stora när det gäller chefer och legitimerad personal.

Brist på legitimerad personal riskerar i yttersta fall att få negativa konsekvenser för nämndens möjligheter att bedriva en god och säker vård. Hur nämnden kan möta bristen på legitimerad personal bedöms därför ha en betydande effekt på kvaliteten i nämndens verksamheter, patientsäkerheten och möjligheten för nämnden att uppfylla sitt grunduppdrag.

Tillsammans med HR har en översyn och en jämförelse genomförts av löneläget och andra förmåner som ges i anställningar gällande legitimerad personal. Samarbete med Region Uppsala och länets kommuner pågår för att hitta gemensamma lösningar att hantera konkurrensen med bemanningsföretagen. Inom nämndens ansvarsområde ses sedan 2023 en tydlig förbättring vad gäller andelen tillsvidareanställd legitimerad personal i egen regi, men frågan behöver fortsatt bevakas framöver.

Kommunen behöver arbeta på alla fronter för att säkerställa kompetensförsörjningen för yrkesgruppen chefer. Det handlar dels om att möjliggöra chefskarriär inom den egna organisationen och få chefstalanger att vilja och kunna växa i rollen. Dessutom behövs insatser för att säkerställa att kommunen kan behålla chefer i högre utsträckning. Inom äldrenämndens verksamheter pågår ett omfattande arbete inom dessa områden, som också visat på positiva effekter. Detta arbete behöver fortsätta för att säkerställa kompetensförsörjningen även framöver.

Riktmärket om max 30 medarbetare per chef i Uppsala kommun skapar ytterligare utmaningar inom kompetensförsörjningen av chefer och medför även ekonomiska konsekvenser. Inom äldrenämndens verksamheter har betydande framsteg gjorts mot riktmärket, även om några verksamheter fortsatt ligger något över målet.

Digital först

För att både medarbetare och brukare ska kunna leva och verka digitalt behöver förutsättningarna stärkas. Med förutsättningar menas bland annat kunskap i handhavande av digitala verktyg, nyttjande av välfärdsteknik och trygghetsskapande teknik i kombination med förändrade arbetssätt.

Satsningar har skett för att öka både brukare och medarbetarnas grundläggande digitala kompetens. Insatserna har bidragit till att både brukare och medarbetare känner sig mer trygga i att använda teknik i sin vardag men också att hjälpa varandra. Den stärkta digitala kompetensen bidrar också till att säkra en trygg vård och omsorg av brukarna inom vård- och omsorgsförvaltningen. Samtidigt behöver höjd tas för att vissa brukare inte kommer kunna nyttja tekniken fullt ut på grund av deras funktionsförmåga.

Nya metoder, kostnader för digitala verktyg och resultat av demografiökningen kommer att innebära kostnadsökningar initialt.

Lagförändringar

En ny socialtjänstlag träder i kraft 1 juli 2025, det innebär bland annat att tidiga insatser kan ges utan behovsprövning och att fler öppna insatser möjliggörs. För att genomföra arbetet i de satsningar som utredningen föreslår kommer socialtjänsten behöva utveckla nya arbetssätt och metoder. Detta kommer troligen att bidra till ökade kostnader för nämnden under de närmaste åren.

Välfärdsbrottslighet och otillåten påverkan

Ökningen av organiserad brottslighet och bedrägeri inom omsorgen försvårar arbetet med att hjälpa personer som har ett omsorgsbehov. Välfärdsbrottsligheten omfattar stora belopp och utöver den ekonomiska skadan kan denna brottslighet även medföra ett minskat förtroende för samhället.

Bedrägeri som riktar sig mot äldre personer och personer med funktionsnedsättning ökar, detta kan leda till en minskad tilltro till nämndens medarbetare. En ökad grad av brottslighet i samhället riskerar att medföra en högre grad av otrygghet, inte minst bland särskilt utsatta grupper, såsom personer med funktionsnedsättning. I syfte att öka tryggheten samverkar kommunen med bland annat Polismyndigheten och andra berörda aktörer.

Även otillåten påverkan riktas mot nämndens verksamheter, inte minst inom kommunens myndighetsutövning. Detta kan ta sig i uttryck som såväl mer implicita påverkansförsök som desinformationskampanjer och direkta hot gentemot enskilda medarbetare. Sammantaget riskerar detta att medföra en ökad otrygghet för enskilda medarbetare, såväl i sin yrkesroll som privat

Stärkt rådighet inom särskilt boende för äldre

Uppsala kommun har 2024 beslutat att övergå från att upphandla särskilt boende enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) till att enbart upphandla särskilt boende enligt lagen om offentlig upphandling (LOU).

Genom att upphandla särskilt boende enbart med stöd av LOU, i stället för som tidigare både enligt LOU och LOV, så förväntas äldrenämndens rådighet öka framgent. Nämndens styrning över planering och etablering av särskilda boenden bedöms öka liksom möjligheterna till att bättre matcha utbud efter behov i kommunen. För medborgarna innebär förslaget fortsatt valfrihet, eftersom det fortfarande är den enskilda individens val som avgör vilket särskilt boende personen flyttar till. En ökad rådighet bedöms på sikt kunna skapa ännu större valmöjligheter för den enskilde, då tillgången till särskilda boenden i olika stadsdelar och på landsbygden kan främjas genom bättre förutsättningar för nämndens planering.

Ambitionen är att samtliga befintliga utförare som idag verkar i Uppsala ska vilja fortsätta samarbetet och därutöver att ge idéburna organisationer större möjligheter att långsiktigt verka i kommunen. Det kan ske med stöd av ny lagstiftning om att reservera upphandlingar för idéburna organisationer, eller genom ramavtal med olika förutsättningar utifrån verksamhetens storlek.

Intensiv hemrehabilitering

Intensiv hemrehabilitering (IHR) är ett forskningsbaserat arbetssätt som visat sig ge stor effekt vad gäller äldres möjlighet att stärka och bibehålla sin självständighet, samt minska behovet av hemtjänst. En övergripande målsättning är även att minska behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser såsom särskilt boende.

IHR innefattar oftast en kort målinriktad insats som ges av ett multiprofessionellt team, vanligtvis med målsättning att bibehålla eget boende och självständighet men också att minska samhällets kostnader. Det är alltså en intensiv form av rehabilitering som är tidsbegränsad och som utförs i människors hem och fokuserar på att stödja personer att återfå förmåga att utföra och delta i dagliga aktiviteter som är viktiga för personen.

I Uppsala kommun har införande av IHR påbörjats och implementeringen av detta förväntas på sikt kunna ge positiva ekonomiska effekter. På kort sikt förväntas dock en viss temporär kostnadsökning i samband med uppstart och implementering av IHR.

Äldrenämnden
Rapport

Datum:
2025-01-23

Diarienummer:
ALN-2023-00695

Handläggare:
Ana Perez, Johanna Lindholm,
Malin Anger, Martin Larsson

Årsrapport avtals- och uppdragsuppföljning - 2024

Innehåll

1. Inledning	3
1.1 Särskilda händelser under året.....	3
2. Uppföljningar	4
3. Resultat	4
3.1 Vård- och omsorgsboende	4
3.2 Hemtjänst och hemsjukvård.....	5
3.3 Dagverksamhet.....	6
3.4 Öppna förebyggande insatser	7
3.5 Uppföljningsenkät.....	8
4. Diskussion.....	8
5. Fortsatt arbete.....	9

1. Inledning

Denna årsrapport är en sammanställning och analys av årets avtal- och uppdragsuppföljningar inom nämndens ansvarsområde. Nämnden ansvarar för att säkerställa att utförare uppfyller de krav i avtal som fastställs av nämnden samt att de fastställda uppdrag som ges till den kommunala egenregin uppfylls. Uppföljningar är ett verktyg för att kontrollera kvaliteten, identifiera förbättringsområden och utveckla äldreomsorgen.

Vid årets slut omfattade äldrenämndens ansvarsområde 92 verksamheter, fördelade på vård- och omsorgsboenden, hemtjänst, hemsjukvård, öppna förebyggande insatser och dagverksamheter.

Inom hemtjänst och hemsjukvårdsområdet bedrivs ca 70% av den kommunala egenregin och ca 30% är fördelat mellan fyra utförare.

Inom området vård- och omsorgsboende bedrivs ca 52,5% av tillgängliga platser av den kommunala egenregin och de övriga 47,5% är fördelat mellan sju utförare.

1.1 Särskilda händelser under året

- **Vård- och omsorgsboende:**

En ny enhet, Vardaga Villa Djäknegatan, öppnade i maj med platser för personer med demenssjukdom och omvårdnad.

En reserverad upphandling gjordes av Ferlin vård- och omsorgsboende, upphandlingen har överklagats och ärendet behandlas nu av förvaltningsrätten.

Under året har kommunfullmäktige och äldrenämnden beslutat att valfrihetssystemet för vård- och omsorgsboende och därigenom upphandling utifrån LOV (lag om valfrihetssystem) ska avslutas inom kommunen. Under 2025 kommer förvaltningen upphandla vård- och omsorgsboende enligt LOU (lagen om offentlig upphandling).

- **Hemtjänst och hemsjukvård:**

Diakonistiftelsen Samariterhemmet avslutade sin verksamhet inom hemtjänst och hemsjukvård. Två nya ansökningar om att bedriva hemtjänst inkom. Faham utbildning och service AB som idag bedriver hemtjänst inom tjänsteområde 1 har lämnat en ansökan om att bedriva hemtjänst och hemsjukvård inom hemtjänstområde 2. Ansökan är under handläggning.

Under våren 2024 fick förvaltningen kännedom om allvarliga händelser inom hemtjänsten i egen och privat regi. Dessa händelser anmäldes och utreddes enligt lex Sarah, och åtgärdsplan upprättades enligt rutin. I samband med att arbetet med åtgärdsplanen intensifierades, uppdagades ytterligare händelser både inom egen regi och hos privata utförare. Med anledning av detta har flera lex Sarah-anmälningar om allvarliga missförhållanden gjorts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), både från egen och privat regi. Särskild utredning avseende händelserna i egen regi har med anledning av detta gjorts i *Rapport gällande allvarliga händelser inom hemtjänsten, ALN-2024-00726*.

2. Uppföljningar

De uppföljningar som är planerade enligt förvaltningens årsplanering kan ske oanmält, vara föranmälda samt händelsestyrda uppföljningar. Under 2024 genomfördes 17 uppföljningar.

- Åtta inom vård- och omsorgsboenden varav fyra i egen regi och fyra i privat regi.
- Fem inom hemtjänst och hemsjukvård varav två i egen regi och tre i privat regi.
- Fyra dagverksamheter.
- Träffpunktsverksamheter 65 + och Anhörigcentrum.

3. Resultat

3.1 Vård- och omsorgsboende

3.1.1 Verksamhet, ledning och organisation

Inga brister identifierades inom verksamhetsledning. Uppföljningarna fokuserade på ledningens kompetens och förmåga att implementera kommunens riktlinjer, uppfylla avtalskrav och hantera personalfrågor. Förvaltningen kan konstatera att de uppföljda verksamheterna inom vård- och omsorgsboende generellt uppfyller kraven på området.

3.1.2 Värdegrund och värdighetsgarantier

Inom området identifierades sex brister inom två verksamheter i egen regi och två verksamheter i privat regi. Bristerna gällde kunskap och uppfyllande av äldrenämndens värdighetsgarantier. Verksamheterna kan inte säkerställa att samtliga värdighetsgarantier till de boende uppfylls.

3.1.3 Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling

Två privata verksamheter hade brist avseende tillsyn under natten och en verksamhet uppnådde inte kravet att 80 % av den fastanställda personalen ska vara undersköterskor.

Det noteras en viss förbättring mot föregående år i uppfyllande av kravet på att 80% av den tillsvidareanställda personalen ska vara utbildade undersköterskor. Vad gäller legitimerad personal så ses en minskning av personal från bemanningsföretag till förmån för tillsvidareanställda.

3.1.3 Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation

Sju av åtta verksamheter hade brister, fyra enheter i egenregi och tre i privat regi. Totalt 21 brister identifierades och ett antal brister återkommer inom både privat och egen regi. Bristerna rörde bland annat aktiviteter, måltider, brukares rätt till egentid, regelbunden dygnfastemätning och dokumentation. Viss förbättring ses avseende informationsöverföring mellan legitimerad personal och omvårdnadspersonal. Det finns dock fortsatt förbättringspotential men att det i huvudsak berör enskilda medarbetares kunskap i exempelvis användande av journalsystemet.

3.1.4 Hälso- och sjukvård

Sex verksamheter visade brister med totalt nio brister noterade, fyra inom egen regi och två inom privat regi. Det noterades vissa återkommande brister inom hälso- och sjukvårdsområdet. Dessa brister inkluderade bland annat följsamhet till ordinationer och hygienrutiner. En generell förbättring ses avseende aktivt arbete med kvalitetsregister, dock brister det systematiska kvalitetsarbetet med resultatet från kvalitetsregistret.

3.1.5 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Fyra verksamheter, tre inom egen regi och en inom privat regi, noterades för totalt sju brister rörande ledningssystem. Brister noterades i dokumentation och rutiner för avvikelshantering. Bland de identifierade bristerna ingick bristfällig hantering av avvikelseanmälningar, otillräcklig analys av återkommande problem och avsaknad av systematiska åtgärdsplaner. Kvalitetsarbetet sker inte alltid i samverkan mellan alla yrkeskategorier. Vidare saknade tre verksamheter i egen regi och en privat verksamhet tillräcklig kontroll av synpunkter och klagomål, vilket försvårade möjligheten att identifiera och åtgärda systematiska problem.

3.1.6 Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap

Vid uppföljningarna inom vård- och omsorgsboende noteras att de uppföljda verksamheterna hade en dokumenterad och implementerad plan och rutin(er) för hur brand samt andra kriser ska hanteras.

3.1.7 Lokaler, sekretess och boendes miljö

Fyra verksamheter hade brister, främst gällande åtkomst till hälsovådliga produkter och sekretessuppgifter. Tre verksamheter i egen regi och en verksamhet i privat regi påvisar brister avseende åtkomst hälsovådliga produkter. Förvaltningen kan konstatera att i majoriteten av de uppföljda verksamheterna i både egen regi och privat regi är miljön trivsamt och välordnad.

3.2 Hemtjänst och hemsjukvård

3.2.1 Verksamhet, ledning och organisation

Förvaltningen kan konstatera att de uppföljda verksamheterna inom hemtjänst och hemsjukvård generellt uppfyller kraven på området.

3.2.2 Värdegrund och värdighetsgarantier

Vid en verksamhet inom egen regi identifierades en brist inom området värdegrund och värdighetsgarantier. Majoriteten av de uppföljda verksamheterna arbetar med värdegrund och värdighetsgarantierna.

3.2.3 Personal, bemanning, kompetens och kompetensutveckling

En privat verksamhet saknade struktur för introduktion av nyanställd personal från legitimerad personal. Det ses en minskning av legitimerad personal från bemanningsföretag till förmån för tillsvidareanställda. Det noteras dock fortsatt förbättringspotential när det gäller interna samverkan (teamarbetet) mellan

omvårdnadspersonal och legitimerad personal samt mellan verksamhetschefer hemtjänst och avdelning hälso- och sjukvård.

3.2.4 Samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation

Förvaltningen kan konstatera att en av verksamheterna i egen regi uppvisade brist på området. Bristen avsåg avsaknad av delaktighet från brukares och fast omsorgskontakt vid upprättande av genomförandeplaner.

3.2.5 Hälso- och sjukvård

En verksamhet inom egen regi uppvisade brister, specifikt gällande registrering i kvalitetsregistret Senior alert. Det noterades återkommande brister i det systematiska kvalitetsarbetet med kvalitetsregister. Kvalitetsarbetet sker sällan i samverkan mellan alla yrkeskategorier.

3.2.6 Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Två verksamheter i egen regi hade brister gällande rutiner för systematiskt förbättringsarbete samt gällande hantering av inkomna avvikelser, synpunkter och klagomål. Det systematiska kvalitetsarbetet sker inte alltid i samverkan mellan alla yrkeskategorier. I en av ovanstående verksamheterna i egen regi konstaterades brist i omvårdnadspersonalens kunskap i lex Sarah.

3.2.7 Brand och säkerhet samt kris- och katastrofberedskap

Två verksamheter i egen regi och två i privat regi saknade kännedom om riktlinjer för brandsäkerhet och använde inte brandchecklistor regelbundet.

Enligt uppföljningsenkät som gått ut till alla utförare så ökade antalet genomförda riskbedömningar enligt brandchecklista i privat regi men minskade i egen regi under 2024. Det finns behov av förbättringar i att vidta åtgärder för upptäckta risker.

3.2.8 Övriga iakttagelser inom hemtjänst och hemsjukvård

Under året har återkommande problem med bland annat integrationen mellan systemet för tidsregistrering och systemet för uppföljning av insatser medfört att verksamheterna inte kunnat följa utförd tid och insats tillförlitligt. Systemstödet funktionalitet är viktigt på grund av att ersättningsmodellen bygger på utförd tid.

Utförare inom hemtjänst har uttryckt att det råder otydligheter i rutiner avseende samverkan och medicinsk delegering mellan hemvårdsenheten och hemsjukvårdsenheten gällande brukare under 65 år.

3.3 Dagverksamhet

Uppföljningarna visade att all personal som arbetar på de uppföljda dagverksamheterna är utbildade undersköterskor, samt åtta utbildade Silviasystrar. Verksamheterna är "Stjärnmärkta" vilket innebär att minst 80% av personalen har genomfört demensutbildning.

Uppföljda verksamheter genomför anhörigträffar två gånger per år. Hit bjuds demensvårdsutvecklare, anhöriga och biståndshandläggare in till.

Regelbundna besök av fysioterapeut i verksamheterna där handledning av personalen sker samt att verksamheterna påbörjat arbete med teamträffar varannan vecka där olika behov kan diskuteras.

Sammanfattningsvis är bedömningen att de uppföljda verksamheterna inte uppvisar några brister där åtgärdsredovisning krävs.

3.4 Öppna förebyggande insatser

Uppföljningar genomfördes på Anhörigcentrum genom inhämtande av den enskildes upplevelse av stöd via en enkätundersökning. Träffpunktsverksamheten följdes upp genom inhämtande av besökarnas upplevelse av träffpunktsverksamhetens betydelse och innehåll via en enkätundersökning.

3.4.1 Anhörigcentrum

Uppföljning visade att anhörigcentrum tillhandahöll omfattande stöd till anhöriga genom rådgivning, samtalsgrupper och utbildningsinsatser.

Uppföljningen gjordes genom en enkätundersökning som riktades till anhöriga som har eller har haft stöd via Anhörigcentrum. Den kunde besvaras digitalt eller på papper och stöd fanns tillgängligt för den som behövde hjälp att fylla i den. Enkäten spreds via sociala medier, verksamhetens hemsida, Anhörigcentrums lokaler, vid hembesök och genom nyhetsbrev via e-post. Totalt inkom 86 svar. Antalet svar per fråga varierade mellan 55 och 86, eftersom vissa frågor var frivilliga.

Enkätundersökningen visade bland annat att:

- 86% av respondenterna säger att de har ökat sina kunskaper om hur de kan vårda sin egen hälsa.
- 84 % har fått kännedom om andra stödinsatser via Anhörigcentrum
- 66 % har kunnat prioritera att komma iväg på egna aktiviteter
- 94 % har kunnat påverka sitt mående positivt
- 92 % har kunnat fokusera mer på sig själv och sina behov.

Resultatet i denna uppföljning överensstämmer med intentioner och krav i uppdragsbeskrivning för Anhörigcentrums verksamhet. Inga brister konstaterades. Svaren står i relation till önskvärd effekt som är att de anhöriga ska få ett stöd som underlättar möjligheterna till att värna om sin egen hälsa samt bidra till att skapa en hållbar situation.

3.4.2 Träffpunktsverksamhet 65+

Resultatet från årets uppföljning fick ett högre antal inkomna svar (506) jämfört med 2023 (273). Resultatet överensstämmer med föregående års enkätuppföljning, där resultatet påvisar att verksamheten bedrivs enligt intentioner och krav i uppdragsbeskrivning för träffpunktsverksamhet.

I resultatet för 2024 uppger 98 % av respondenterna att de med hjälp av träffpunktsverksamheten kunnat påverka sin fysiska hälsa och 94 % sin psykiska hälsa. Majoriteten av respondenterna svarar därtill att de i stor utsträckning eller i mycket stor utsträckning har kunnat påverka sin fysiska (73 %) och psykiska hälsa (61%) med hjälp av träffpunktsverksamheten.

Sammanställningen av svaren visar att träffpunktsverksamheten betyder mycket för enskilda individer både fysiskt, psykiskt och socialt. Under 2024 belyser svaren även hur viktig träffpunktsverksamheten är som trygghetspunkt i tillvaron för många av besökarna samt personalens betydelse för stöd, inspiration och skapa en inkluderande atmosfär.

3.5 Uppföljningsenkät

Under 2024 har svar från uppföljningsenkäten inkommit för perioderna januari till april och maj till augusti¹ inom både hemtjänst och hemsjukvård samt vård- och omsorgsboende. Enkäten omfattar flera avtals- och uppdragsområden, bland annat antal genomförda brandchecklistor i förhållande till antalet nya brukare under samma period inom hemtjänst och hemsjukvård och hur ofta verksamheterna inom vård- och omsorgsboende erbjuder de boende utevistelse.

3.5.1 Hemtjänst och hemsjukvård

Vid granskning av resultat från uppföljningsenkät ses ett större antal genomförda brandchecklistor under perioden januari - april än för maj till augusti.

Vid granskning av resultaten i uppföljningsenkäten kan konstateras att verksamheterna arbetar med riskbedömningar gällande brandsäkerhet i eget boende men i olika utsträckning. Det är även något som syns vid uppföljningar hos hemtjänstutförarna. Däremot behöver arbetet med att vidta åtgärder för de risker som upptäckts i samband med riskbedömningen förbättras. Många åtgärder kräver samverkan mellan biståndshandläggare, brandförsvaret, hemtjänstpersonal, fastighetsägare, anhöriga med flera.

3.5.2 Vård- och omsorgsboende

Vid jämförelse av svar på ” Hur ofta erbjuds den enskilde utomhusvistelse/ utomhusaktivitet” går att konstatera att majoriteten av utförarna uppfyller krav enligt avtal och uppdrag om att erbjuda utevistelse minst 3 gånger per vecka. Vid jämförelse mellan 2023 och 2024 ses dock skillnader mellan hur ofta utevistelse erbjuds mellan de olika perioderna januari-april och maj-augusti. Inom egen regi verksamheter ses en minskning i erbjudande av utevistelse under maj-augusti jämför med januari-april exempelvis när det gäller verksamheterna som *dagligen* erbjuder utevistelse, från 32 % till 5 %. Bland verksamheter i privat regi uppges utevistelse erbjudas i samma utsträckning under perioden maj – augusti som i januari – april, 50 % erbjuder 4-6 ggr/vecka och 36 % erbjuder dagligen.

4. Diskussion

Resultatet av uppföljningarna visar på att brister har förekommit hos utförare av äldreomsorg i Uppsala kommun. Samtliga verksamheter som uppvisat brister har upprättat en åtgärdsredovisning och genomfört insatser för att åtgärda dem. Syftet med åtgärderna är att förbättra kvaliteten i verksamheterna.

¹ September till December besvaras i slutet av januari 2025

Under 2024 har det under uppföljningar framkommit att det kvarstår viss problematik gällande kunskap i användande av journalsystem som generellt kan kopplas till enskild personal.

Positiva förändringar har observerats, särskilt inom egen regi, där teamsamverkan både inom och mellan verksamheter har förbättrats. Utmaningar kvarstår inom enskilda vård- och omsorgsboenden där bristande samverkan fortsätter att påverka kvaliteten. Inom hemtjänst och hemsjukvård framkom problem relaterade till samordning mellan olika aktörer, såsom omsorgsnämndens hälso- och sjukvårdsverksamhet och hemtjänstutförarna. Utmaningarna beror ofta på organisatoriska faktorer, arbetsätt och bemanning.

Vidare ser förvaltningen fortfarande brister i egenkontroll gällande brukares egentid vilket leder till att verksamhetschef ofta inte kan svara på om egentiden utförts eller inte. Detsamma gäller egenkontroll av erbjudande och/eller deltagande i aktiviteter.

I början av året beslutade förvaltningen att avskaffa så kallade specialplatser, såsom BPSD-platser och omvårdnadsplatser för särskilt vårdkrävande. Syftet med beslutet var att skapa likvärdiga förutsättningar för alla verksamheter att möta svårartad BPSD och andra särskilda vårdbehov samt att främja en jämlik vård. Genomförandet har inneburit utmaningar, bland annat gällande tillgången till erforderlig kompetens inom vissa enheter för att hantera exempelvis BPSD och trakeostomi. För att stödja verksamheterna finns specialistkompetens inom förvaltningen som kan bistå vid svåra situationer samt utbilda medarbetare. Dessutom arbetar hälso- och sjukvårdsmedarbetarna med att ge stöd och vägledning i arbetet. Vidare har behovet av förbättrad samverkan med delar av regionens psykiatri identifierats.

5. Fortsatt arbete

Uppföljningarna under året har visat att det fortsatt finns ett antal utvecklingsområden inom äldreomsorgen. Brister som under årets uppföljningar förekommit hos ett flertal verksamheter kommer utgöra fokusområden det kommande året för att säkerställa en positiv utveckling.

Under 2025 kommer ett antal fokusfrågor väljas ut för särskild granskning vid uppföljningar. Fokusfrågorna kommer utformas utifrån avtal och uppdrag samt det sammanställda resultatet från årets uppföljningsenkäter. Bland annat kommer fokusfrågorna beröra trygghet och säkerhet för brukarna. Enheten avser även att komplettera egna uppföljningar med underlag från myndighetens individuppföljningar.